

- 9,11 ÷ tertiadecima die mensis duodecimi ÷ qui autem insidiantur regno eorum
 ÷ qui vocatur adar ÷ perire pro scelere
 21 hanc enim diem omnipotens Deus 24 omnis autem provincia et civitas
 9,21,22; 13,17; ÷ maeroris et luctus eis vertit in gau- ÷ quae noluerit sollemnitatis huius
 ÷ dium ÷ esse particeps gladio et igne pereat
 9,17; 10,13; 22 unde et vos inter ceteros festos dies ÷ et sic deleatur ut non solum homini-
 Idi 16,31 ÷ hanc habetote diem et celebrate ÷ bus sed etiam bestiis invia sit in
 ÷ eam cum omni laetitia ÷ sempiternum pro exemplo con-
 ÷ ut et in posterum cognoscatur 23 om- ÷ temptus et inoboedientiae
 ÷ nes qui fideliter Persis oboediunt
 ÷ dignam pro fide recipere mercedem

EXPLICIT LIBER HESTER

AG 20 die om. GCΣ | 21 hunc CA r | ~ deus omnipotens Ac. | eis] eius G; om. CΣ |
 CΣAKΦ 22 hunc AC | eum AC ||
 ct

INCIPIT PROLOGUS SANCTI HIERONYMI IN LIBRO IOB

- C**ogor per singulos Scripturae divinae libros adversariorum respondere male-
 dictis, qui interpretationem meam reprehensionem Septuaginta interpre-
 tum criminantur, quasi non et apud Graecos Aquila, Symmachus et Theo-
 dotion vel verbum e verbo, vel sensum de sensu, vel ex utroque commixtum
 et medie temperatum genus translationis expresserint, et omnia Veteris Instrumenti
 6 volumina Origenes obelis asteriscisque distinxit, quos vel additos vel de Theodotione
 sumptos translationi antiquae inseruit, probans defuisse quod additum est. Discant
 igitur obrectatores mei recipere in toto quod in partibus susceperunt aut interpretati-
 9 onem meam cum asteriscis suis radere. Neque enim fieri potest, ut quos plura inter-
 misisse susceperint, non eosdem etiam in quibusdam errasse fateantur, praecipue in Iob,
 cui si ea quae sub asteriscis addita sunt subtraxeris, pars maxima detruncabitur. Et
 12 hoc dumtaxat apud Graecos. Ceterum apud Latinos ante eam translationem quam sub
 asteriscis et obelis nuper edidimus, septingenti ferme aut octingenti versus sunt, ut
 decurtatus et laceratus conrosusque liber foeditatem sui publice legentibus praebeat.
 15 Haec autem translatio nullum de veteribus sequitur interpretem, sed ex ipso hebraico
 arabicoque sermone et interdum syro, nunc verba, nunc sensus, nunc simul utrumque
 resonabit. Obliquus enim etiam apud Hebraeos totus liber fertur et lubricus et quod
 18 graece rethores vocant εσχηματισμενος, dumque aliud loquitur aliud agit, ut si velis
 anguillam aut murenulam strictis tenere manibus, quanto fortius presseris, tanto citius
 elabatur. Memini me ob intellegentiam huius voluminis lydium quemdam praecepto-
 21 rem qui apud Hebraeos primas habere putabatur, non parvis redemisse nummis, cuius
 doctrina an aliquid profecerim nescio, hoc unum scio non potuisse me interpretari
 nisi quod ante intellexeram.
 24 A principio itaque voluminis usque ad verba Iob apud Hebraeos prosa oratio est.
 Porro a verbis Iob in quibus ait: «Pereat dies in qua natus sum et nox in qua dictum Iob 3,3
 est: Conceptus est homo» usque ad eum locum, ubi ante finem voluminis scriptum
 27 est: «Idcirco ipse me reprehendo et ago paenitentiam in favilla et cinere», exametri Iob 42,6
 versus sunt, dactilo spondeoque currentes et propter linguae idioma crebro recipientes
 et alios pedes non earundem syllabarum, sed eorundem temporum. Interdum quoque
 30 rithmus ipse dulcis et tinnulus fertur numeris lege solutis, quod metrici magis quam Hor. Carm. 4,2,
 simplex lector intellegunt. A supradicto autem versu usque ad finem libri parvum 11
 comma quod remanet prosa oratione contextitur. Quod si cui videtur incredulum,

Prologus. Citantur VLA et CΣAKSΦs (= n apud r) ac c (edd. 1593 et 1598)r. Tit. eiusdem VLA
 in librum iob praefatio c | 4 de] e CASΦsc | 5 instrumenta V.; testamenti L; praem. CΣAKSΦs
 testamenti A. | 8 susceperunt] receperunt A | 12 translationem] editionem LA. | 13 sunt] ct
 desunt c | 15 sequetur L | 16 et om. Ls. | 17 resonavit VACΣr; renouabit L.; sonavit K. |
 18 graeci LΣc | εσχηματισμενος om. L | dum qui c. | 19 aut] uel c | 21 primas
 habere Ls] primus habere VKSΦ; primus haberi ACΣAcr | 25 qua] quo A | 30 lege
 resolutis VΛΦs; lege solutus K.; pedum solutis c. | 32 si cui] sic LΣ. |

metra scilicet esse apud Hebraeos et in morem nostri Flacci graecique Pindari et Alchei et Saffo vel Psalterium vel Lamentationes Hieremiae vel omnia ferme Scripturarum cantica comprehendere, legat Filonem, Ioseppum, Origenem, caesariensem Eusebium, et eorum testimonio me verum dicere conprobabit.

Audiant quapropter canes mei idcirco me in hoc volumine laborasse, non ut interpretationem antiquam reprehenderem, sed ut ea quae in illa aut obscura sunt aut omissa aut certe scriptorum vitio depravata, manifestiora nostra interpretatione fierent, qui et hebraeum sermonem ex parte didicimus et in latino paene ab ipsis incunabulis inter grammaticos et rethores et philosophos detriti sumus. Quod si apud Graecos, post Septuaginta editionem, iam Christi Evangelio coruscante, iudaeus Aquila, et Symmachus ac Theodotion iudaizantes heretici sunt recepti, qui multa mysteria Salvatoris subdola interpretatione celarunt et tamen in *εξαπλοις* habentur apud ecclesias et explanantur ab ecclesiasticis viris, quanto magis ego christianus, de parentibus christianis et vexillum crucis in mea fronte portans, cuius studium fuit omnia repetere, depravata corrigere et sacramenta Ecclesiae puro et fideli aperire sermone, vel a fastidiosis vel a malignis lectoribus non debeo reprobare? Habeant qui volunt veteres libros vel in membranis purpureis auro argentoque descriptos, vel uncialibus, ut vulgo aiunt, litteris onera magis exarata quam codices, dum mihi meisque permittant pauperes habere scidulas et non tam pulchros codices quam emendatos. Utraque editio, et Septuaginta iuxta Graecos et mea iuxta Hebraeos, in latinum meo labore translata est. Eligat unusquisque quod vult et studiosum se magis quam malivolum probet. EXPLICIT PROLOGUS

INCIPIT LIBER IOB

Vir erat in terra Hus nomine Iob et erat vir ille simplex et rectus ac timens Deum et recedens a malo
²natique sunt ei septem filii et tres filiae
³et fuit possessio eius septem milia ovium et tria milia camelorum quingenta quoque iuga boum et quingentae asinae ac familia multa nimis
eratque vir ille magnus inter omnes Orientales
⁴et ibant filii eius et faciebant convivium per domos unusquisque in die suo

et mittentes vocabant tres sorores suas ut comederent et biberent cum eis
⁵cumque in orbem transissent dies convivii
mittebat ad eos Iob et sanctificabat illos
consurgensque diluculo offerebat holocausta per singulos dicebat enim
ne forte peccaverint filii mei et benedixerint Deo in cordibus suis
sic faciebat Iob cunctis diebus
⁶quadam autem die cum venissent filii Dei ut adsisterent coram Domino adfuit inter eos etiam Satan
⁷cui dixit Dominus unde venis qui respondens ait

VLA 34 sapphus c. | 35 legant LΣ | 37 me om. A | 39 qui] quia LK; ut qui c. | 40 et¹ om. CΣAKSΦs | A c | hebraeorum LESsc | cunabulis KSΦsc | 42 et om. L | 44 celauerunt AΣ | cr 45 de] et de Cc | christianis + natus Cc | 50 dummodo mihi AKSΦsc | 51 utraque + autem c | 53 se] me ΣAK c ||

VLA Iob. Citantur VLA et CΣADKSΦs (= n apud r) ac cr. [Phil., Iul., Greg., = Philippi presbyteri, Iuliani Eclanensis, Gregorii Magni commentaria in Iob] Tit. liber iob c || 1,1 [deest usque ad 38,16] | a] ab omni A | 5 orbem] urbem A | per singulis L; pro singulis c |

⁸dixitque Dominus ad eum
numquid considerasti servum meum Iob quod non sit ei similis in terra
¹¹homo simplex et rectus et timens Deum ac recedens a malo
⁹cui respondens Satan ait
numquid frustra timet Iob Deum
¹⁰nonne tu vallasti eum ac domum eius universamque substantiam per circuitum
operibus manuum eius benedixisti et possessio illius crevit in terra
^{11,12: 2,5-7}sed extende paululum manum tuam et tange cuncta quae possidet nisi in facie tua benedixerit tibi
¹²dixit ergo Dominus ad Satan ecce universa quae habet in manu tua sunt
tantum in eum ne extendas manum tuam
egressusque est Satan a facie Domini
¹³cum autem quadam die filii et filiae eius comederent et biberent vinum in domo fratris sui primogeniti
¹⁴nuntius venit ad Iob qui diceret boves arabant et asinae pascebantur iuxta eos
¹⁵et iruerunt Sabei tuleruntque omnia et pueros percusserunt gladio et evasi ego solus ut nuntiarem tibi
¹⁶cumque adhuc ille loqueretur venit alter et dixit ignis Dei cecidit e caelo et tactas oves puerosque consumpsit et effugi ego solus ut nuntiarem tibi
¹⁷sed et illo adhuc loquente venit alius et dixit Chaldei fecerunt tres turmas et in-

vaserunt camelos et tulerunt eos nec non et pueros percusserunt gladio et ego fugi solus ut nuntiarem tibi
¹⁸loquebatur ille et ecce alius intravit et dixit filiis tuis et filiabus vescentibus et bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti
¹⁹repente ventus vehemens inruit a regione deserti et concussit quattuor angulos domus quae corruens oppressit liberos tuos et mortui sunt et effugi ego solus ut nuntiarem tibi
²⁰tunc surrexit Iob et scidit tunicam suam et tonso capite corruens in terram adoravit ²¹et dixit nudus egressus sum de utero matris meae et nudus revertar illuc Dominus dedit Dominus abstulit sit nomen Domini benedictum
²²in omnibus his non peccavit Iob neque stultum quid contra Deum locutus est
²factum est autem cum quadam die venissent filii Dei et starent coram Domino
venisset quoque Satan inter eos et staret in conspectu eius
²ut diceret Dominus ad Satan unde venis qui respondens ait
circuivi terram et perambulavi eam
³et dixit Dominus ad Satan numquid considerasti servum meum Iob quod non sit ei similis in terra vir simplex et rectus timens Deum ac recedens a malo et adhuc retinens innocentiam
tu autem commovisti me adversus

8 et²] ac Σc; om. C | ac] et CΣc | 9 ~ frustra iob timet CΣ; ~ iob frustra timet c. | VLA 10 operibusque LDSΦ | illius] eius CΣDSΦc | 11 in faciem tuam L; in facie CΣ; in faciem AKSc | 13 in domum L | 14 eos] illos L | 16 de caelo LCAS | 18 loquebatur] praem. adhuc LDSΦc | 20 tunicam suam] uestimenta sua LCSc | 21 et² om. CAKS | abstulit + sicut domino placuit ita factum est CASΦc | 22 iob + labiis AS; + labiis suis Lc || 2,1 quoque + et A | 3 rectus + ac CDc; + et VΣAKΦ | deum] dominum VL. | ac] et CDc |

VLA CΣADKSΦ cr

1.1! 33,9; Prv 14,2 9; 27,5

1-3: 1,6-8

2,10

Ps 112,2!

Ecl 5,14; I Tim 6,7

Ier 7,29

Is 21,1!

eum ut adfligerem illum frustra
 4cui respondens Satan ait
 pellem pro pelle et cuncta quae ha-
 bet homo dabit pro anima sua
 5-7: 5alioquin mitte manum tuam et tange
 1,11,12 os eius et carnem
 et tunc videbis quod in facie bene-
 dicat tibi
 6dixit ergo Dominus ad Satan
 ecce in manu tua est
 verumtamen animam illius serva
 7egressus igitur Satan a facie Domini
 percussit Iob ulcere pessimo a plan-
 ta pedis usque ad verticem eius
 Dt 28,35! 8qui testa saniem deradebat sedens in
 sterquilinio
 9dixit autem illi uxor sua
 3! 27,5 adhuc tu permanes in simplicitate
 tua
 benedic Deo et morere
 10qui ait ad illam quasi una de stultis
 locuta es
 si bona suscepimus de manu Domini
 quare mala non suscipiamus
 1,22 in omnibus his non peccavit Iob la-
 biis suis
 11igitur audientes tres amici Iob omne
 malum quod accidisset ei venerunt
 singuli de loco suo
 Eliphaz Themanites et Baldad Sui-
 tes et Sophar Naamathites
 condixerant enim ut pariter venien-
 tes visitarent eum et consolarentur
 12cumque levassent procul oculos suos
 non cognoverunt eum et exclaman-
 tes ploraverunt
 Ios 7,6!
 I Mcc 4,39 scissisque vestibis sparserunt pulve-
 rem super caput suum in caelum
 Ez 3,15 13et sederunt cum eo in terram septem
 diebus et septem noctibus
 et nemo loquebatur ei verbum
 videbant enim dolorem esse vehe-

mentem
 3 post haec aperuit Iob os suum et
 maledixit diei suo 2et locutus est
 3pereat dies in qua natus sum et nox
 in qua dictum est conceptus est
 homo
 4dies ille vertatur in tenebras
 non requirat eum Deus desuper et
 non inlustret lumine
 5obscrent eum tenebrae et umbra
 mortis
 occupet eum caligo et involvatur
 amaritudine
 6noctem illam tenebrosus turbo pos-
 sideat
 non computetur in diebus anni nec
 numeretur in mensibus
 7sit nox illa solitaria nec laude digna
 8maledicant ei qui maledicunt diei
 qui parati sunt suscitare Leviathan
 9obtenebrentur stellae caligine eius
 expectet lucem et non videat nec or-
 tum surgentis aurorae
 10quia non conclusit ostia ventris qui
 portavit me nec abstulit mala ab
 oculis meis
 10,18,19;
 Ier 20,17! 11quare non in vulva mortuus sum
 egressus ex utero non statim perii
 12quare exceptus genibus cur lactatus
 uberibus
 13nunc enim dormiens silerem et som-
 no meo requiescerem
 14cum regibus et consulibus terrae qui
 aedificant sibi solitudines
 15aut cum principibus qui possident
 aurum et replent domos suas ar-
 gento
 16aut sicut abortivum absconditum
 non subsisterem vel qui concepti
 non viderunt lucem
 17ibi impii cessaverunt a tumultu et
 ibi requieverunt fessi robore

Sir 23,19;
 Ier 20,14,15

10,18,19;
 Ier 20,17!

VLA 3 illum] eum ADc | 5 in faciem LAKSc | benedicet Σ.; benedicat L.; benedixerit ASΦ |
 CΣADKSc 6 anima LA | 8 radebat CAKSc; radiebat A.; reddebat Σ. | 9 permanens tu L.; per-
 manes ΣADK | 10 ex stultis Σ.; + mulieribus CΣDSΦc | domini] dei Vc | mala
 om. Σ.; ~ mala quare DKc | 12 leurent A.; eleuassent LSΦc | 13 in terram VLr] in
 terra cet. || 3,2 locutus est] dixit A | 4 inlustretur ΣDc | 5 umbrae LCSΦ | 10 non
 clusit VDS | ostium A |

18et quondam vincti pariter sine mo-
 lestia non audierunt vocem exac-
 toris
 19parvus et magnus ibi sunt et servus
 liber a domino suo
 20quare data est misero lux et vita his
 qui in amaritudine animae sunt
 Apc 9,6 21qui expectant mortem et non venit
 quasi effodientes thesaurum
 22gaudentque vehementer cum inve-
 nerint sepulchrum
 23viro cuius abscondita est via et cir-
 cumdedit eum Deus tenebris
 24antequam comedam suspiro et quasi
 inundantes aquae sic rugitus meus
 25quia timor quem timebam evenit
 mihi et quod verebar accidit
 26nonne dissimulavi nonne silui nonne
 quievi et venit super me indignatio
 4 respondens autem Eliphaz Thema-
 nites dixit
 2si coeperimus loqui tibi forsitan mo-
 leste accipias
 sed conceptum sermonem tenere
 quis possit
 Is 35,3! 3ecce docuisti multos et manus lassas
 roborasti
 4vacillantes confirmaverunt sermones
 tui et genua trementia confortasti
 5nunc autem venit super te plaga et
 defecisti
 tetigit te et conturbatus es
 11; 17,15 6timor tuus fortitudo tua patientia
 tua et perfectio viarum tuarum
 Ps 36,25!
 Sir 2,12 7recordare obsecro te quis umquam
 innocens perierit aut quando recti
 deleti sint
 8quin potius vidi eos qui operantur
 iniquitatem et seminant dolores et
 metunt eos
 Prv 22,8;
 Sir 7,3;
 7; 10,13 9flante Deo perisse et spiritu irae eius
 esse consumptos
 24; 11,21;
 Is 11,4! 10rugitus leonis et vox leaenae et den-
 tes catulorum leonum contriti sunt
 11tigris periit eo quod non haberet
 praedam et catuli leonis dissipati
 sunt
 12porro ad me dictum est verbum abs-
 conditum et quasi furtive susceperit
 auris mea venas susurri eius
 Tb 12,11;
 Sap 6,24 13in horrore visionis nocturnae quando
 solet sopor occupare homines
 33,15! 14pavor tenuit me et tremor et om-
 nia ossa mea perterrita sunt
 Idt 14,17;
 Ps 6,3! 47,6,7;
 54,6 15et cum spiritus me praesente transi-
 ret inhorruerunt pili carnis meae
 16stetit quidam cuius non agnoscebam
 vultum
 imago coram oculis meis et vocem
 quasi aurae lenis audivi
 17numquid homo Dei conparatione
 iustificabitur aut factore suo purior
 erit vir
 9,2! 22,2; 25,4 18ecce qui serviunt ei non sunt stabiles
 et in angelis suis repperit pravita-
 tem
 15,15 19quanto magis hii qui habitant do-
 mos luteas qui terrenum habent
 fundamentum
 consumentur velut a tineas
 20de mane usque ad vesperum succi-
 dentur
 Is 38,12 et quia nullus intellegit in aeternum
 peribunt
 21qui autem reliqui fuerint auferentur
 ex eis
 morientur et non in sapientia
 5 voca ergo si est qui tibi respondeat
 et ad aliquem sanctorum conver-
 tere
 2vere stultum interficit iracundia et
 parvulum occidit invidia
 3ego vidi stultum firma radice et ma-
 ledixi pulchritudini eius statim
 Ps 36,35 4longe fient filii eius a salute et con-
 terentur in porta et non erit qui

20 ~ data misero est D.; ~ misero data est c | 22 gaudetque L.; gaudent CD | 24 quasi] VLA
 tamquam c | inundantis VS || 4,2 accipias VKr Phil. Iul.] accipies cet. | poterit Λc |
 CΣADKSc 3 roborasti] laborasti L | 4 confortasti] confirmasti LS | 6 timor] praem. ubi est DKΦ
 c | 7 periit CADSc | sint VLr] sunt cet. | 11 perit AD. | 12 uena AΦ. | susurrii
 AS | 20 uesperam ACAKSc || cr

- eruat
 5 cuius messem famelicus comedet et ipsum rapiet armatus et ebibent sitientes divitias eius
 6 nihil in terra sine causa fit et de humo non orietur dolor
 7 homo ad laborem nascitur et avis ad volatum
 8 quam ob rem ego deprecabor Dominum et ad Deum ponam eloquium meum
 9 qui facit magna et inscrutabilia et mirabilia absque numero
 10 qui dat pluviam super faciem terrae et inrigat aquis universa
 11 qui ponit humiles in sublimi et maerentes erigit sospitate
 12 qui dissipat cogitationes malignorum ne possint implere manus eorum quod coeperant
 13 qui adprehendit sapientes in astutia eorum et consilium pravorum dissipat
 14 per diem incurrent tenebras et quasi in nocte sic palpabunt in meridie
 15 porro salvum faciet a gladio oris eorum et de manu violenti pauperem
 16 et erit egeno spes iniquitas autem contrahet os suum
 17 beatus homo qui corripitur a Domino
 18 increpationem ergo Domini ne reprobet
 19 quia ipse vulnerat et medetur percussit et manus eius sanabunt
 20 in sex tribulationibus liberabit te et in septima non tanget te malum
 21 in fame eruet te de morte et in bello de manu gladii
 22 a flagello linguae absconderis et non timebis calamitatem cum venerit
- 22 in vastitate et fame ridebis et bestiam terrae non formidabis
 23 sed cum lapidibus regionum pactum tuum et bestiae terrae pacificae erunt tibi
 24 et scies quod pacem habeat tabernaculum tuum et visitans speciem tuam non peccabis
 25 scies quoque quoniam multiplex erit semen tuum et progenies tua quasi herba terrae
 26 ingredieris in abundantia sepulchrum sicut infertur acervus in tempore suo
 27 ecce hoc ut investigavimus ita est quod auditum mente pertracta
 6 respondens autem Iob dixit
 2 utinam adpenderentur peccata mea quibus iram merui et calamitas quam patior in statera
 3 quasi harena maris haec gravior appareret
 unde et verba mea dolore sunt plena
 4 quia sagittae Domini in me sunt quarum indignatio ebibit spiritum meum et terrores Domini militant contra me
 5 numquid rugiet onager cum haberit herbam aut mugiet bos cum ante praesepe plenum steterit
 6 aut poterit comedi insulsum quod non est sale conditum
 aut potest aliquis gustare quod gustatum adfert mortem
 7 quae prius tangere nolebat anima mea nunc prae angustia cibi mei sunt
 8 quis det ut veniat petitio mea et quod expecto tribuat mihi Deus
 9 et qui coepit ipse me conterat solvat manum suam et succidat me

VLA 5,5 comedit LKS | et bibent ΣADSΦ c | 6 oritur AΣA c; egredietur C; egreditur S. | CΣADKSF
 7 ~ nascitur ad laborem c. | ad uolandum ACΣ | 8 deum + meum A | 9 fecit VLEK r |
 11 ponet ACK | in sublime LEAKS c | 15 faciat L; + egenum ΣΦ c | 17 a domino] a
 deo ΣDKSΦ c | 19 liberavit ACEAKS | in septimo A | 22 bestias Dc | 25 et scies
 quoque LAΦ; et scies CS | 26 aceruus + tritici c || 6,3 apparet LE; apparent KS |
 5 rugit AS | 6 adferet LΦ | mortem + animae enim esurienti etiam amara dulcia esse
 (om. Σ) videntur LEΦ | 7 ~ nolebat tangere c | 8 deus] dominus LAC |

- 10 et haec mihi sit consolatio ut affligens me dolore non parcat nec contradicam sermonibus Sancti
 11 quae est enim fortitudo mea ut sustineam aut quis finis meus ut patienter agam
 12 nec fortitudo lapidum fortitudo mea nec caro mea aerea est
 13 ecce non est auxilium mihi in me et necessarii quoque mei recesserunt a me
 14 qui tollit ab amico suo misericordiam timorem Domini derelinquit
 15 fratres mei praeterierunt me sicut torrens qui raptim transit in convallibus
 16 qui timent pruinam inruet super eos nix
 17 tempore quo fuerint dissipati peribunt et ut incaluerit solventur de loco suo
 18 involutae sunt semitae gressuum eorum ambulabunt in vacuum et peribunt
 19 considerate semitas Theman itinera Saba et expectate paulisper
 20 confusi sunt quia speravi venerunt quoque usque ad me et pudore coperti sunt
 21 nunc venistis et modo videntes plagam meam timetis
 22 numquid dixi adferre mihi et de substantia vestra donate mihi
 23 vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite me
 24 docete me et ego tacebo et si quid forte ignoravi instruite me
 25 quare detraxistis sermonibus veritatis cum e vobis nullus sit qui possit arguere
 26 ad increpandum tantum eloquia concinnatis et in ventum verba proferitis
- 27 super pupillum inruitis et subvertere nitimini amicum vestrum
 28 verumtamen quod coepistis explete praebete aurem et videte an mentiar
 29 respondete obsecro absque contentione et loquentes id quod iustum est iudicate
 30 et non invenietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis stultitia personabit
 7 militia est vita hominis super terram et sicut dies mercennarii dies eius
 2 sicut servus desiderat umbram et sicut mercennarius praestolatur finem operis sui
 3 sic et ego habui menses vacuos et noctes laboriosas enumeravi mihi
 4 si dormiero dico quando consurgam et rursum expectabo vesperam et replebor doloribus usque ad tenebras
 5 induta est caro mea putredine et sordibus pulveris
 cutis mea aruit et contracta est
 6 dies mei velocius transierunt quam a texente tela succiditur et consumpti sunt absque ulla spe
 7 memento quia ventus est vita mea et non revertetur oculus meus ut videat bona
 8 nec aspiciet me visus hominis oculi tui in me et non subsistam
 9 sicut consumitur nubes et pertransit sic qui descenderit ad inferos non ascendet
 10 nec revertetur ultra in domum suam neque cognoscet eum amplius locus eius
 11 quapropter et ego non parcam ori meo
 loquar in tribulatione spiritus mei confabulabor cum amaritudine animae meae

12 aenea CΣADKΦ c | 13 me² + auersa est a me misericordia et uisitatio domini mei (om. S) me dispexit AS | 16 timet VL. | 17 incaluerit AK c M] incaluerint cet. | 19 thema c | 22 mihi¹ om. A | 25 arguere + me DΦ c | 27 nitimini AC | 30 personavit LAC || 7,4 dicam LCEAS c; om. D. | resurgam AΣ.; surgam CA. | 6 uelociore A | 7 reuertitur VS | 9 ascendit VAKS | 10 reuertitur AKS | 11 confabulor L |

VLA
 CΣADKSF
 cr

12 numquid mare sum ego aut cetus
quia circumdedisti me carcere
13 si dixero consolabitur me lectulus
meus et relevabor loquens mecum
in strato meo
14 terrebis me per somnia et per visiones
horrore concuties
15 quam ob rem elegit suspendium ani-
ma mea et mortem ossa mea
16 desperavi nequaquam ultra iam vi-
vam
parce mihi nihil enim sunt dies mei
17 quid est homo quia magnificas eum
aut quia ponis erga eum cor tuum
18 visitas eum diluculo et subito probas
illum
19 usquequo non parces mihi nec dimit-
tis me ut gluttiā salivam meam
20 peccavi quid faciam tibi o custos ho-
minum
quare posuisti me contrarium tibi et
factus sum mihimet ipsi gravis
21 cur non tolles peccatum meum et
quare non auferes iniquitatem me-
am
ecce nunc in pulvere dormiam et si
mane me quaesieris non subsistam
8 respondens autem Baldad Suites dixit
2 usquequo loqueris talia et spiritus
multiplex sermones oris tui
34,12 3 numquid Deus subplantat iudicium
et Omnipotens subvertit quod ius-
tum est
1,5 4 etiam si filii tui peccaverunt ei et di-
misit eos in manu iniquitatis suae
5 tu tamen si diluculo consurrexeris
ad Deum et Omnipotentem fueris
deprecatus
6 si mundus et rectus incesseris statim
evigilabit ad te et pacatum reddet
habitaculum iustitiae tuae
7 in tantum ut priora tua fuerint parva
et novissima tua multiplicentur ni-
mis
8 interroga enim generationem pristi-
nam et diligenter investiga patrum
memoriam
9 hesterni quippe sumus et ignoramus
quoniam sicut umbra dies nostri
sunt super terram
10 et ipsi docebunt te loquentur tibi et
de corde suo proferent eloquia
11 numquid vivere potest scirpus abs-
que humore aut crescet carectum
sine aqua
12 cum adhuc sit in flore nec carpatur
manu ante omnes herbas arescit
13 sic viae omnium qui obliviscuntur
Deum et spes hypocritae peribit
14 non ei placebit vecordia sua et sicut
tela aranearum fiducia eius
15 innitetur super domum suam et non
stabit
fulciet eam et non consurget
16 humectus videtur antequam veniat
sol et in horto suo germen eius
egreditur
17 super acervum petrarum radices eius
densabuntur et inter lapides com-
morabitur
18 si absorbuerit eum de loco suo ne-
gabit eum et dicet non novi te
19 haec est enim laetitia viae eius ut
rursum de terra alii germinentur
20 Deus non proiciet simplicem nec
porriget manum malignis
21 donec impleatur risu os tuum et la-
bia tua iubilo
22 qui oderunt te induentur confusione
et tabernaculum impiorum non

Dt 32,71

14,21
I Par 29,151
Ps 108,23; 143,4

Dt 32,71

27,8; Prv 10,28;
Sap 5,15
Is 59,5Ps 131,18
15,34; 18,211
Ps 68,26

subsistet
9 et respondens Iob ait
2 vere scio quod ita sit et quod non
iustificetur homo conpositus Deo
3 si voluerit contendere cum eo non
poterit ei respondere unum pro
mille
4 sapiens corde est et fortis robore
quis restitit ei et pacem habuit
5 qui transtulit montes et nescierunt
hii quos subvertit in furore suo
6 qui commovet terram de loco suo et
columnae eius concutiuntur
7 qui praecipit soli et non oritur et
stellas claudit quasi sub signaculo
8 qui extendit caelos solus et graditur
super fluctus maris
9 qui facit Arcturum et Oriona et Hy-
adas et interiora austri
10 qui facit magna et inconprehensibilia
et mirabilia quorum non est nume-
rus
11 si venerit ad me non videbo si abi-
erit non intellegam eum
12 si repente interroget quis respondebit
ei vel quis dicere potest cur facis
13 Deus cuius resistere irae nemo pot-
est et sub quo curvantur qui por-
tant orbem
14 quantus ergo sum ego qui respon-
deam ei et loquar verbis meis cum
eo
10,15 15 qui etiam si habuero quippiam ius-
tum non respondebo sed meum iu-
dicem deprecabor
16 et cum invocantem exaudierit me
non credo quod audierit vocem
meam
17 in turbine enim conteret me et multi-
plicabit vulnera mea etiam sine
causa
18 non concedit requiescere spiritum
meum et implet me amaritudinibus
19 si fortitudo quaeritur robustissimus
est
si aequitas iudicii nemo pro me au-
det testimonium dicere
20 si iustificare me voluero os meum
condemnabit me
si innocentem ostendere pravum me
conprobabit
21 etiam si simplex fuero hoc ipsum i-
gnorabit anima mea et taedebit me
vitae meae
22 unum est quod locutus sum et in-
nocentem et impium ipse consumit
23 si flagellat occidat semel et non de
poenis innocentem rideat
24 terra data est in manu impii vultum
iudicum eius operit
quod si non ille est quis ergo est
25 dies mei velociores fuerunt cursore
fugerunt et non viderunt bonum
26 pertransierunt quasi naves poma
portantes sicut aquila volans ad
escam
27 cum dixero nequaquam ita loquar
commuto faciem meam et dolore
torqueor
28 verebar omnia opera mea sciens
quod non parceres delinquenti
29 si autem et sic impius sum quare
frustra laboravi
30 si lotus fuero quasi aquis nivis et
fulserint velut mundissimae manus
meae
31 tamen sordibus intingues me et abo-
minabuntur me vestimenta mea
32 neque enim viro qui similis mei est
respondebo nec qui mecum in iudi-
cio ex aequo possit audiri
33 non est qui utrumque valeat arguere
et ponere manum suam in ambo-
bus

171 Ps 142,21
Sir 7,5Is 13,131
26,11Ps 103,21
44,241 45,121
Mt 14,25138,31.32;
Am 5,8

5,91

Ecl 8,41
Sap 12,121
Na 1,61

10,15

9,1 respondens autem A; respondens CADK | ait] dixit ACEA | 4 resistit VAKSΦ | VLA
7 orietur LA | 11 ~ eum et (om. c) si abierit non intellegam Cc | 12 quis¹] qui L |
cur + ita CASc; + sic A. | 13 ~ irae resistere nemo A; ~ irae nemo res. c. | 14 qui]
ut CAc | 16 audierit] exaudierit VAS | 18 implebit A.; impleuit A. | 19 ~ audet pro
me Lc | 20 ostendere VAΣADr Phil. Iul.] ostendero cet. | 24 in manus LCDc | iudi-
cium VAAK | 30 fulserunt A; fuerint K |

Rt 1,20;
Lam 3,1515,6;
11 Sm 1,161

1 Io 1,8

7,161 10,1;
Ecl 2,1721,261 Ez 21,3;
Ecl 2,14; 9,2

7,6

Prv 30,12

Tb 3,6; Ier 8,3;
Ion 4,3Ps 8,51 143,3;
Sir 18,7

Ps 16,3

20,11; 21,26

34,12

1,5

VLA 12 ~ ego sum c. | carcerem L | 13 reuelabor LCΣΦ | 15 eligit A | 16 iam om. L |
CΣADKSΦ 17 quia pones ACS: quid apponis c | 19 parces VΣADSΦ c | me] mihi LD.; om. Σ | 21 tolles
cr VLK r] tollis cet. | auferes ACΣ r] auferis LK; auferis cet. | in puluerem Cr; puluerem L. |
me om. L: ~ quaesieris me S || 8,2 sermonis VCΣDS | 3 et] aut Λ c | 5 deum] dominum
LA | 6 si—incesseris om. L | pacatum] peccatum L | 7 ut + si c | 10 te + et AA |
11 uiuere VLACK r Phil.] uirere ΣADS c Iul.; uirescere Φ | crescit D; crescere CKS c |
16 horto r. M] horto LACS; ortu cet. | egredietur AΣD c | 17 densebuntur VΦ | 19 uiae]
uitae VA | 20 porrigit LK | 22 confusionem LK. |

VLA
CΣADKSΦ
cr

³⁴ auferat a me virgam suam et pavor
 13,21; 23,6 eius non me terreat
³⁵ loquar et non timebo eum neque
 enim possum metuens respondere
 9,21! **10** taedet animam meam vitae meae
 dimittam adversum me eloquium
 meum
 7,11; 23,2 loquar in amaritudine animae meae
² dicam Deo noli me condemnare in-
 dica mihi cur me ita iudices
³ numquid bonum tibi videtur si ca-
 lumnieris et opprimas me opus ma-
 nuum tuarum
 et consilium impiorum adiuves
⁴ numquid oculi carni tibi sunt aut
 sicut videt homo et tu videbis
⁵ numquid sicut dies hominis dies tui
 et anni tui sicut humana sunt tem-
 pora
⁶ ut quaeras iniquitatem meam et pec-
 catum meum scruteris
⁷ et scias quia nihil impium fecerim
 cum sit nemo qui de manu tua pos-
 sit eruere
 Dt 32,39!
 Tb 13,21
 Ps 118,73 ⁸ manus tuae plasmaverunt me et fe-
 cerunt me totum in circuitu et sic
 repente praecipitas me
 13,12; Gn 3,19!
 33,6; 34,15;
 Ps 102,14
 Sir 17,2; Is 64,8!
⁹ memento quaeso quod sicut lutum
 feceris me et in pulverem reduces
 me
 Sap 7,2 ¹⁰ nonne sicut lac mulsisti me et sicut
 caseum me coagulasti
¹¹ pelle et carnibus vestisti me et ossi-
 bus et nervis conpegisti me
¹² vitam et misericordiam tribuisti mihi
 et visitatio tua custodivit spiritum
 meum
¹³ licet haec celes in corde tuo tamen
 scio quia universorum memineris
¹⁴ si peccavi et ad horam pepercisti mi-
 hi cur ab iniquitate mea mundum
 me esse non pateris
¹⁵ et si impius fuero vae mihi est
 9,15 et si iustus non levabo caput satura-
 tus afflictione et miseria
¹⁶ et propter superbiam quasi leaenam
 capies me reversusque mirabiliter
 me crucias
¹⁷ instauras testes tuos contra me et
 multiplicas iram tuam adversum me
 et poenae militant in me
 Ps 77,49; 87,15
 6,4
¹⁸ quare de vulva eduxisti me qui uti-
 nam consumptus essem ne oculus
 me videret
 3,11! Ier 20,15
¹⁹ fuisset quasi qui non essem de utero
 translatus ad tumulum
²⁰ numquid non paucitas dierum meo-
 rum finietur brevi
 14,1! 16,23;
 17,1; Ps 38,5
²¹ antequam vadam et non revertar ad
 terram tenebrosam et opertam
 mortis caligine
 7,9! 16,23
 Ps 87,7!
²² terram miseriae et tenebrarum ubi
 umbra mortis et nullus ordo et
 sempiternus horror inhabitans
11 respondens autem Sophar Naama-
 thites dixit
² numquid qui multa loquitur non et
 audiet
 aut vir verbosus iustificabitur
³ tibi soli tacebunt homines et cum
 ceteros inriseris a nullo confuta-
 beris
⁴ dixisti enim purus est sermo meus et
 mundus sum in conspectu tuo
 33,31
⁵ atque utinam Deus loqueretur te-
 cum et aperiret labia sua tibi
⁶ ut ostenderet tibi secreta sapientiae
 et quod multiplex esset lex eius
 et intellegeres quod multo minora
 exigaris a Deo quam meretur ini-
 quitas tua
⁷ forsitan vestigia Dei comprehendes
 et usque ad perfectum Omnipoten-
 tem repperies
 Ps 76,20;
 Sap 9,13!
 Rm 11,33
⁸ excelsior caelo est et quid facies pro-
 fundior inferno et unde cognosces
 22,12

VLA 35 respondere + ei A || 10,1 in amaritudinem LK. | 3 calumnieris + me Dc. | 8 ~ fece-
 runt me et plasmaverunt me DS c | 11 et² om. CΣc | 13 quia] quod A | 19 qui om.
 CΣADKSF cr ACΣADS c | 22 et³] sed Σc | inhabitat c || 11,6 multa LCA; multum S | a deo] ab eo
 SΦc | 7 comprehendis LKS |

⁹ longior terrae mensura eius et latior
 mari
¹⁰ si subverterit omnia vel in unum co-
 artaverit quis contradicet ei
¹¹ ipse enim novit hominum vanitatem
 et videns iniquitatem nonne consi-
 derat
¹² vir vanus in superbiam erigitur et
 tamquam pullum onagri se liberum
 natum putat
 Gn 14,22!
 36,10 ¹³ tu autem firmasti cor tuum et ex-
 pandisti ad eum manus tuas
¹⁴ si iniquitatem quod est in manu tua
 abstuleris a te et non manserit in
 tabernaculo tuo iniustitia
¹⁵ tum levare poteris faciem tuam abs-
 que macula et eris stabilis et non
 timebis
¹⁶ miseriae quoque oblivisceris et quasi
 aquarum quae praeterierint recor-
 daberis
 Is 58,10! ¹⁷ et quasi meridianus fulgor consurget
 tibi ad vesperam
 et cum te consumptum putaveris
 orieris ut lucifer
 Ps 4,9.10 ¹⁸ et habebis fiduciam proposita tibi
 spe et defossus securus dormies
 Lv 26,6! ¹⁹ requiesces et non erit qui te exterreat
 et deprecabuntur faciem tuam plu-
 rimi
 17,5 ²⁰ oculi autem impiorum deficient et
 effugium peribit ab eis et spes eo-
 rum abominatio animae
12 respondens autem Iob dixit
² ergo vos estis soli homines et vobis-
 cum morietur sapientia
 13,2; 15,9 ³ et mihi est cor sicut et vobis nec in-
 ferior vestri sum
 quis enim haec quae nostis ignorat
⁴ qui deridetur ab amico suo sicut ego
 invocabit Deum et exaudiet eum
 30,1; Tb 2,15;
 Ps 21,8! 43,14!
 Ier 9,5
 21,3 deridetur enim iusti simplicitas

9 terrae LACΦr] terra cet. | 14 quod VLr Phil.] quae cet. | 15 tum] tunc LAKS c; VLA
 om. C | 16 praeterierunt ΣAD c | 18 propositam K; praeposita AΣ | defessus AΣS | CΣADKSF
 20 eorum] illorum C c || 12,2 morietur VLD crM] moratur CΣ; oritur A.; orietur AKSΦ | cr
 6 in manus D c; in manu A. | 11 comedentes VL | 14 et si LASΦr Iul.] si cet. | 15 et
 si LASΦ cr] si cet. | 17 abducit A.; abducat V. | in stupore A | 18 praecinget AC |
 19 ingloriosos LΣAK; inglorioso S. | 21 et om. c. |

⁵ lampas contempta apud cogitatio-
 nes divitum parata ad tempus sta-
 tutum

⁶ abundant tabernacula praedonum
 et audacter provocant Deum
 cum ipse dederit omnia in manibus
 eorum

⁷ nimirum interroga iumenta et doce-
 bunt te et volatilia caeli et indica-
 bunt tibi

⁸ loquere terrae et respondebit tibi et
 narrabunt pisces maris

⁹ quis ignorat quod omnia haec ma-
 nus Domini fecerit
 Is 41,20; 66,2!

¹⁰ in cuius manu anima omnis viventis
 et spiritus universae carnis hominis
 Sap 7,16;
 Act 17,28
 Nm 16,22!

¹¹ nonne auris verba diiudicat et fau-
 ces comedentis saporem
 34,3

¹² in antiquis est sapientia et in multo
 tempore prudentia
 32,7

¹³ apud ipsum est sapientia et forti-
 tudo ipse habet consilium et intel-
 legentiam
 16

¹⁴ si destruxerit nemo est qui aedificet
 et si incluserit hominem nullus est
 qui aperiat
 Is 22,22!

¹⁵ si continuerit aquas omnia siccabun-
 tur et si emisit eas subvertent ter-
 ram

¹⁶ apud ipsum est fortitudo et sapien-
 tia ipse novit et decipientem et eum
 qui decipitur
 13

¹⁷ adducit consiliarios in stultum finem
 et iudices in stuporem
 Is 29,14! 40,23;
 44,25; Ier 10,14!

¹⁸ balteum regum dissolvit et praecin-
 git fune renes eorum

¹⁹ ducit sacerdotes inglorios et optima-
 tes subplantat

²⁰ commutans labium veracium et doc-
 trinam senum auferens

²¹ effundit despectionem super princi-
 pes et eos qui oppressi fuerant re-
 Ps 106,40;
 Sir 10,17!
 5,11!

levans
²²qui revelat profunda de tenebris et
 producit in lucem umbram mortis
²³qui multiplicat gentes et perdet eas
 et subversas in integrum restituet
 Ps 106,40 ²⁴qui inmutat cor principum populi
 terrae et decipit eos ut frustra in-
 cedant per invium
 5,14; Dt 28,29; Is 59,10! ²⁵palpabunt quasi in tenebris et non
 in luce et errare eos faciet quasi
 ebrios
13 ecce omnia et vidit oculus meus et
 audivit auris mea et intellexi sin-
 gula
 12,3; 15,9 ²secundum scientiam vestram et ego
 novi nec inferior vestri sum
 31,35 ³sed tamen ad Omnipotentem loquar
 et disputare cum Deo cupio
 23,4; 33,13! ⁴prius vos ostendens fabricatores
 mendacii et cultores perversorum
 dogmatum
 Prv 17,28 ⁵atque utinam taceretis ut putaremini
 esse sapientes
⁶audite ergo correptiones meas et iu-
 dicium laborum meorum adten-
 dite
⁷numquid Deus indiget vestro men-
 dacio ut pro illo loquamini dolos
⁸numquid faciem eius accipitis et pro
 Deo iudicare nitimini
⁹aut placebit ei quem celare nihil pot-
 est aut decipietur ut homo vestris
 fraudulentis
¹⁰ipse vos arguet quoniam in abscon-
 dito faciem eius accipitis
¹¹statim ut se commoverit turbabit
 vos et terror eius inruet super vos
¹²memoria vestra comparabitur cineri
 et redigentur in lutum cervices
 vestrae
 10,9! ¹³tacete paulisper ut loquar quodcum-
 que mihi mens suggesserit
¹⁴quare lacero carnes meas dentibus
 meis et animam meam porto in
 manibus meis
 Idc 12,3!
 Ps 118,109
¹⁵etiam si occiderit me in ipso sperabo
 verumtamen vias meas in conspectu
 eius arguam ¹⁶et ipse erit salvator
 meus
 Ps 24,5; 61,7;
 Is 12,2!
 non enim veniet in conspectu eius
 Idt 9,16
 omnis hypocrita
 21,2
¹⁷audite sermonem meum et enigmata
 percipite auribus vestris
¹⁸si fuero iudicatus scio quod iustus
 inveniar
 32,2!
¹⁹quis est qui iudicetur mecum veniat
 quare tacens consumor
 Is 50,8
²⁰duo tantum ne facias mihi et tunc a
 facie tua non abscondar
²¹manum tuam longe fac a me et for-
 mido tua non me terreat
 9,34; 23,6
²²et voca me et respondebo tibi aut
 certe loquar et tu responde mihi
 14,15; 38,3;
 40,2; 42,4
²³quantas habeo iniquitates et peccata
 scelera mea et delicta ostende mihi
²⁴cur faciem tuam abscondis et arbit-
 raris me inimicum tuum
 Ps 12,1! Is 64,7;
 19,11; 33,10
²⁵contra folium quod vento rapitur
 ostendis potentiam tuam et stipu-
 lam siccam persequeris
²⁶scribis enim contra me amaritudines
 et consumere me vis peccatis adu-
 lescentiae meae
²⁷posuisti in nervo pedem meum et
 observasti omnes semitas meas et
 vestigia pedum meorum conside-
 rasti
 23,10! 31,4!
 33,11
 Ps 138,3,4;
 Prv 5,21
²⁸qui quasi putredo consumendus
 sum et quasi vestimentum quod
 comeditur a tineam
 Ps 101,27!
 Is 50,9!
14 homo natus de muliere brevi vivens
 tempore repletus multis miseriis
 5; 10,20!
 Ecl 2,23;
 Sir 40,1
²quasi flos egreditur et conteritur et
 fugit velut umbra et numquam in
 Ps 101,12!
 102,15! Iac 1,10
 8,9!

eodem statu permanet
³et dignum ducis super huiusmodi
 aperire oculos tuos et adducere
 22,4; 34,2? eum tecum in iudicium
⁴quis potest facere mundum de in-
 mundo conceptum semine nonne
 tu qui solus es
 11 ⁵breves dies hominis sunt numerus
 mensuum eius apud te est
 constituisti terminos eius qui prae-
 terire non poterunt
⁶recede paululum ab eo ut quiescat
 donec optata veniat sicut mercen-
 narii dies eius
 7,1 ⁷lignum habet spem si praecisum fu-
 erit rursus virescit et rami eius pul-
 lulant
⁸si senuerit in terra radix eius et in
 pulvere emortuus fuerit truncus
 illius
⁹ad odorem aquae germinabit et fa-
 ciet comam quasi cum primum
 plantatum est
 20,7 ¹⁰homo vero cum mortuus fuerit et
 nudatus atque consumptus ubi
 quaeso est
 Is 19,5! ¹¹quomodo si recedant aquae de mari
 et fluvius vacuefactus arescat
¹²sic homo cum dormierit non resurget
 donec adteratur caelum non evigi-
 labit nec consurget de somno suo
¹³quis mihi hoc tribuat ut in inferno
 protegas me
 Is 26,20 ¹⁴ut abscondas me donec pertranseat
 furor tuus
 et constituas mihi tempus in quo
 recorderis mei
 7,1 ¹⁵putasne mortuus homo rursus vivet
 cunctis diebus quibus nunc milito
 expecto donec veniat inmutatio
 mea
 13,22! ¹⁶vocabis et ego respondebo tibi operi
 manuum tuarum porriges dexte-
 ram
 Ps 137,8
¹⁷tu quidem gressus meos dinumerasti
 sed parces peccatis meis
 31,4!
¹⁸signasti quasi in sacco delicta mea
 sed curasti iniquitatem meam
¹⁹mons cadens defluet et saxum trans-
 fertur de loco suo
²⁰lapides excavant aquae et adluvione
 paulatim terra consumitur
 et homines ergo similiter perdes
²¹roborasti eum paululum ut in per-
 petuum pertransiret
²²inmutabis faciem eius et emittes eum
 sive nobiles fuerint filii eius sive igno-
 biles non intellegit
²³attamen caro eius dum vivet dolebit
 et anima illius super semet ipso lu-
 gebit
15 respondens autem Eliphaz Thema-
 nites dixit
²numquid sapiens respondebit quasi
 in ventum loquens et implebit ar-
 dore stomachum suum
 6,26; Ier 5,13
³arguis verbis eum qui non est aequa-
 lis tui et loqueris quod tibi non ex-
 pedit
⁴quantum in te est evacuasti timorem
 et tulisti preces coram Deo
⁵docuit enim iniquitas tua os tuum et
 imitaris linguam blasphemantium
⁶condemnavit te os tuum et non ego
 et labia tua respondebunt tibi
 9,20;
 II Sm 1,16!
⁷numquid primus homo tu natus es
 et ante colles formatus
 Prv 8,25
⁸numquid consilium Dei audisti et
 inferior te erit eius sapientia
 Tb 3,20! Is 40,13!
 Ier 23,18
⁹quid nosti quod ignoremus quid in-
 tellegis quod nesciamus
 12,3; 13,2
¹⁰et senes et antiqui sunt in nobis mul-
 to vetustiores quam patres tui
¹¹numquid grande est ut consoletur te

VLA 22 umbras L.; umbra A | 23 perdet ... restituet LAAKSt *Iul.*] perdit ... restituit *cet.* ||
 CΣADKSF 13,1 omnia et] omnia haec S c; haec omnia ΣD.; haec omnia et Λ; omnia A | 6 correctiones
 cr meas C; correptionem meam A c. | 17 aenigmate L | 21 formido] fortitudo VS | 22 et
 om. CASΦ c | et² + ego c. | 23 delicta + mea A | 26 scribes LAK | me² om. V ||
 14,1 repletur VLΦ c; replebitur D. | 2 quasi] *praem.* qui CA c | conteretur LK | et fugiet
 LΦ; effugit K; effugiet A. |

3 in iudicio AS | 5 praeteriri D c | 8 in puluerem LCS | emortuus VADΦ cr *Phil.*] emortu-
 um S; mortuus *cet.* | 12 consurget] consurgit VCKS | 13 ut²] et AD c | 14 uiuat D c |
 15 uocabis VLAK r *Phil.*] uocabis me *cet.* | porrigis LCS | 16 parcis LCΣADKS; parce c |
 18 defluit CΣAS c | transferetur LD | 19 hominem D c. | 20 transiret A c | emittis AS |
 22 semet ipsum AΣK; ipso C. || 15,2 ardorem LK | 3 argues AS | tui] tibi AC c |
 5 lingua LKΦ | 9 intelleges A |

Deus sed verba tua prava hoc prohibent
 12 quid te elevat cor tuum et quasi magna cogitans adtonitos habes oculos
 13 quid tumet contra Deum spiritus tuus ut proferas de ore huiusmodi sermones
 14—16: 25,4-6 14 quid est homo ut immaculatus sit et ut iustus appareat natus de muliere
 4.18 15 ecce inter sanctos eius nemo immutabilis et caeli non sunt mundi in conspectu eius
 16 quanto magis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquas iniquitatem
 Prv 4.17 17 ostendam tibi audi me quod vidi narabo tibi
 18 sapientes confitentur et non abscondunt patres suos
 19 quibus solis data est terra et non transibit alienus per eos
 20 cunctis diebus suis impius superbit et numerus annorum incertus est tyrannidis eius
 21 sonitus terroris semper in auribus illius et cum pax sit ille insidias suspicatur
 22 non credit quod reverti possit de tenebris circumspectans undique gladium
 23 cum se moverit ad quaerendum panem novit quod paratus sit in manu eius tenebrarum dies
 24 terrebit eum tribulatio et angustia vallabit eum sicut regem qui praeparatur ad proelium
 25 tetendit enim adversus Deum manum suam et contra Omnipotentem roboratus est
 26 cucurrit adversus eum erecto collo et pingui cervice armatus est
 27 operuit faciem eius crassitudo et de lateribus eius arvina dependet
 28 habitavit in civitatibus desolatis et in domibus desertis quae in tumulos sunt redactae
 29 non ditabitur nec perseverabit substantia eius nec mittet in terra radicem suam
 30 non recedet de tenebris ramos eius arefaciet flamma et auferetur spiritu oris sui
 31 non credat frustra errore deceptus quod aliquo pretio redimendus sit
 32 antequam dies eius impleantur peribit et manus eius arescet 22,16; 36,14
 33 laedetur quasi vinea in primo flore botrus eius et quasi oliva proiciens florem suum
 34 congregatio enim hypocritae sterilis et ignis devorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt 8,22!
 35 concepit dolorem et peperit iniquitatem et uterus eius praeparat dolos Ps 7,15; Is 59,4
 16 respondens autem Iob dixit
 2 audivi frequenter talia
 3 numquid habebunt finem verba ventosa aut aliquid tibi molestum est si loquaris
 4 poteram et ego similia vestri loqui atque utinam esset anima vestra pro anima mea
 5 consolarer et ego vos sermonibus et moverem caput meum super vos Ps 21,8! IV Rg 19,21; Ps 108,25; Is 37,22
 6 roborarem vos ore meo et moverem labia quasi parcens vobis
 7 sed quid agam
 8 nunc autem oppressit me dolor meus et si tacuero non recedet a me 17,7; 30,15; Ps 72,22
 9 rugae meae testimonium dicunt contra me

et suscitatur falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi
 10 collegit furorem suum in me et comminans mihi infremuit contra me dentibus suis
 34,16! 36,12! hostis meus terribilibus oculis me intuitus est
 Ps 21,14 11 aperuerunt super me ora sua exprobrantes percusserunt maxillam meam satiati sunt poenis meis
 II Rg 22,24; Lc 22,64 12 conclusit me Deus apud iniquum et manibus impiorum me tradidit
 13 ego ille quondam opulentus repente contritus sum
 tenuit cervicem meam confregit me et posuit sibi quasi in signum
 14 circumdedit me lanceis suis convulneravit lumbos meos
 Lam 2,11 non pepercit et effudit in terra viscera mea
 15 concidit me vulnere super vulnus inruit in me quasi gigans
 16 saccum consui super cutem meam et operui cinere cornu meum
 17 facies mea intumuit a fletu et palpebrae meae caligaverunt
 18 haec passus sum absque iniquitate manus meae cum haberem mundas ad Deum preces
 Is 26,21 19 terra ne operias sanguinem meum neque inveniat locum in te latendi clamor meus
 20 ecce enim in caelo testis meus et conscius meus in excelsis
 21 verbosi mei amici mei ad Deum stillat oculus meus
 22 atque utinam sic iudicaretur vir cum Deo quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo
 10,20! 23 ecce enim breves anni transeunt et semitam per quam non revertar 7,9! 10,21

ambulo
 17 spiritus meus adtenuabitur dies mei breviabuntur et solum mihi superest sepulchrum 10,20!
 2 non peccavi et in amaritudinibus moratur oculus meus
 3 libera me et pone iuxta te et cuiusvis manus pugnet contra me Ps 118,122
 4 cor eorum longe fecisti a disciplina et propterea non exaltabuntur
 5 praedam pollicetur sociis et oculi filiorum eius deficient 11,20
 6 posuit me quasi in proverbium vulgi et exemplum sum coram eis 30,9; Ps 21,7; 43,15; 68,12
 7 caligavit ab indignatione oculus meus et membra mea quasi in nihili redacta sunt 16,8; 30,15; Ps 72,22
 8 stupebunt iusti super hoc et innocens contra hypocritam suscitabitur Is 52,14
 9 et tenebit iustus viam suam et mundis manibus addet fortitudinem Is 26,7! Os 14,10
 10 igitur vos omnes convertimini et venite et non inveniam in vobis ullum sapientem
 11 dies mei transierunt cogitationes meae dissipatae sunt torquentes cor meum
 12 noctem verterunt in diem et rursum post tenebras spero lucem
 30,23; Ecl 12,5! 13 si sustinero infernus domus mea est in tenebris stravi lectulum meum
 14 putredini dixi pater meus es mater mea et soror mea vermibus
 4,6 15 ubi est ergo nunc praestolatio mea et patientiam meam quis considerat
 16 in profundissimum infernum descendent omnia mea putasne saltem ibi erit requies mihi
 18 respondens autem Baldad Suites dixit

11 super] in A | sua + et DK c | 13 sibi] me sibi c; me Φ | 16 consui LDKSΦ | LA operuit LDSΦ | cornu meum τ. Phil. M] corpus meum ΣK; carnem meam cet. | 17 caliginaverunt L | 19 ~ in te locum latendi ΣASc; ~ in te latendi locum D. | 20 ecce—consciis meus om. L | 21 mei¹ LAAΦτ Phil. Iul.] om. cet. | 23 reuertor A; reuertam L. || 17,3 me¹ + domine Φ c | pone + me CΣADKSΦ c | cuiusuis] cuius vult C; cuius LK | 4 et om. CA c | 6 sum] suum LCΣSΦ | 7 ad indignationem LK | in nihili Lr Phil., cf. supra 16,8] in nihilo Σ.; in nihilum cet. | 9 addit ASΦ | 10 ~ omnes uos c | 13 in] et in CΣA c; om. L. | lectum LCΣADS ||

(V)LA 13 ore VLK r] ore tuo cet. | sermonem L | 14 ut² om. LD | 16 aquam KSΦ c | 18 abscondent LEAS | 19 transiuit AC DK c | 21 ille + semper Φ c | 22 tenebris + ad lucem CΣADKSΦ c | 25 [deest V usque ad 42,16] | 30 ramus L | sui] eius ADK | 31 credet Σ c; credit S | 32 arescit CΣS; arescent Φ c | 34 deuoravit AA || 16,6 labia + mea AK c | 8 in nihili τ Phil., cf. infra 17,7; 26,7; 30,15] ad nihilum A; in nihilum cet. |

2 usque ad quem finem verba iactabitis
 intellegite prius et sic loquamur
 Ps 72,23 3 quare reputati sumus ut iumenta et sorduimus coram vobis
 4 qui perdis animam tuam in furore tuo
 numquid propter te derelinquetur terra et transferentur rupes de loco suo
 5 nonne lux impii extinguetur nec splendebit flamma ignis eius
 6 lux obtenebrescet in tabernaculo illius et lucerna quae super eum est extinguetur
 7 artabuntur gressus virtutis eius et praecipitabit eum consilium suum
 8 inmisit enim in rete pedes suos et in maculis eius ambulat
 22,10 9 tenebitur planta illius laqueo et exardescet contra eum sitis
 Ps 139,6! 10 abscondita est in terra pedica eius et decipula illius super semitam
 22,10 11 undique terrebunt eum formidines et involvent pedes eius
 12 adtenuetur fame robur eius et inedia invadat costas illius
 13 devoret pulchritudinem cutis eius consumat brachia illius primogenita mors
 14 avellatur de tabernaculo suo fiducia eius et calcet super eum quasi rex interitus
 15 habitent in tabernaculo illius socii eius qui non est aspergatur in tabernaculo eius sulphur
 Ps 20,11 16 deorsum radices eius siccentur sursum autem adteratur messis eius
 Ps 33,17! 108,15; Sap 4,19 Prv 10,7! 17 memoria illius pereat de terra et non celebretur nomen eius in plateis
 18 expellet eum de luce in tenebras et

de orbe transferet eum
 19 non erit semen eius neque progenies in populo suo nec ullae reliquiae in regionibus eius Is 14,22
 20 in die eius stupebunt novissimi ei primos invadet horror
 21 haec sunt ergo tabernacula iniqui et iste locus eius qui ignorat Deum 8,22! 21,28
 19 respondens autem Iob dixit
 2 usquequo adfligitis animam meam et adteritis me sermonibus
 3 en decies confunditis me et non erubescitis opprimentes me
 4 nempe et si ignoravi mecum erit ignorantia mea
 5 at vos contra me erigimini et arguitis me obprobriis meis
 6 saltem nunc intellegite quia Deus non aequo iudicio adflixerit me et flagellis suis me cinxerit
 7 ecce clamabo vim patiens et nemo audiet vociferabor et non est qui iudicet 30,20; Is 38,14; Hab 1,2!
 8 semitam meam circumsepsit et transire non possum et in calle meo tenebras posuit
 9 spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo
 10 destruxit me undique et pereo et quasi evulsae arbori abstulit spem meam
 11 iratus est contra me furor eius et sic me habuit quasi hostem suum 13,24; 33,10
 12 simul venerunt latrones eius et fecerunt sibi viam per me et obsederunt in gyro tabernaculum meum Lam 3,5
 13 fratres meos longe fecit a me et noti mei quasi alieni recesserunt a me 6,13; Ps 30,12! 68,9; 87,19!
 14 dereliquerunt me propinqui mei et qui me noverant obliti sunt mei
 15 inquilini domus meae et ancillae

meae sicut alienum habuerunt me et quasi peregrinus fui in oculis eorum
 16 servum meum vocavi et non respondit ore proprio deprecabar illum
 17 halitum meum exhorruit uxor mea et orabam filios uteri mei
 18 stulti quoque despiciebant me et cum ab eis recessissem detrahebant mihi
 19 abominati sunt me quondam consiliarii mei et quem maxime diligebam aversatus est me Sir 6,9; 37,2
 Ps 101,6; Lam 4,8 20 pelli meae consumptis carnibus adhesit os meum et derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos
 21 miseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei quia manus Domini tetigit me Ps 26,2
 22 quare persequimini me sicut Deus et carnibus meis saturamini 31,35
 23 quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei
 quis mihi det ut exarentur in libro stilo ferreo et plumbi lammina vel certe sculpantur in silice 25-27; Tb 2,18
 II Mcc 7,14! 25 scio enim quod redemptor meus vivat et in novissimo de terra surrecturus sim
 II Cor 3,18 26 et rursum circumdabor pelle mea et in carne mea videbo Deum
 I Cor 13,12! 27 quem visurus sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt et non alius reposita est haec spes mea in sinu meo
 28 quare ergo nunc dicitis persequamur eum et radicem verbi inveniamus contra eum
 Ps 57,12 29 fugite ergo a facie gladii quoniam ultor iniquitatum gladius est et scitote esse iudicium

20 respondens autem Sophar Naamathites dixit
 2 idcirco cogitationes meae variae succedunt sibi et mens in diversa rapitur
 3 doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intellegentiae meae respondet mihi
 4 hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram
 5 quod laus impiorum brevis sit et gaudium hypocritae ad instar puncti
 6 si ascenderit usque ad caelum superbia eius et caput eius nubes tetigerit
 7 quasi sterquilinum in fine perdetur et qui eum viderant dicent ubi est 14,10
 8 velut somnium avolans non invenietur transiet sicut visio nocturna Ps 72,20; Is 29,7
 9 oculus qui eum viderat non videbit neque ultra intuebitur eum locus suus
 10 filii eius adterentur egestate et manus illius reddent ei dolorem suum 27,14; Ps 108,10; Ecl 5,13
 11 ossa eius implebuntur vitiis adulescentiae eius et cum eo in pulverem dormient 7,21!
 12 cum enim dulce fuerit in ore eius malum abscondet illud sub lingua sua
 13 parcet illi et non derelinquet illud et celabit in gutture suo
 14 panis eius in utero illius vertetur in fel aspidum intrinsecus
 15 divitias quas devoravit evomet et de ventre illius extrahet eas Deus
 16 caput aspidum suget occidet eum lingua viperae
 17 non videat rivulos fluminis torrentes mellis et butyri
 18 luet quae fecit omnia nec tamen con-

16 respondit + mihi LA | 19 me²] a me LD.; mei CK; mihi Φ | 21 mei² om. AD | LA
 24 certe] celte c | 25 vivit LSΦc | novissimo + die c | resurrecturus AΣ | sum LEDc | CΣADKSΦ
 26 deum + meum c. | 27 ~ et non alius et oculi mei conspecturi sunt LK || 20,3 doctrina ct
 qua me S; doctrinam quam me LK; doctrinam quam Σ. | arguis LS | 7 viderunt LD. |
 8 inuenitur A | 9 suus] eius A | 10 ei] illi LCA | 11 in pulverem LACr | in pulvere
 cet. | dormiunt LA. | 13 illi] illius L | 14 eius] illius L | illius] eius L | 16 sugit KS;
 surget LΣ; surgit C; + et CΣADKS c | occidet LSΦ | 17 torrentis LKKS |

LA 18,2 iactabitis intellege S.; iactatis intelligite D.; iactatis intellege L.; iactabis intellege AC |
 CΣADKSΦ 4 qui] quid AC | perdes LCK | derelinquitur AK; relinquetur D | transferuntur LK |
 cr 5 extinguitur AS | 6 obtenebrescit ACAS | illius] eius A | 9 exardescit LAKS | 11 in-
 uoluent + eum L | 12 adtenuatur LS.; attenuabitur D. | illius] eius LΣ | 15 illius]
 eius L; om. S. | 18 de urbe LK; orbe A. | 20 inuadit AAKS | 21 ignorant A || 19,3 con-
 fundetis S; confundistis ACE | 4 erit] est L | 5 at] aut LSΦ | 7 uociferabo A | 9 gloriam
 meam L; galea mea A. | 10 arboris DSΦr; arbores A. | 14 nouerunt LDS |

sumetur
iuxta multitudinem adinventionum
suarum sic et sustinebit
19 quoniam confringens nudavit pau-
peres domum rapuit et non aedifi-
cavit eam 20 nec est satiatus venter
eius
et cum habuerit quae cupierat possi-
dere non poterit
21 non remansit de cibo eius et prop-
terea nihil permanebit de bonis eius
22 cum satiatus fuerit artabitur aestua-
bit et omnis dolor inruet in eum
23 utinam impleatur venter eius ut
emittat in eum iram furoris sui et
pluat super illum bellum suum
24 fugiet arma ferrea et inruet in arcum
aereum
25 eductus et egrediens de vagina sua
et fulgurans in amaritudine sua
vadent et venient super eum horri-
biles
26 omnes tenebrae absconditae sunt in
occultis eius
devorabit eum ignis qui non suc-
cenditur adfligetur relictus in ta-
bernaculo suo
27 revelabunt caeli iniquitatem eius et
terra consurget adversus eum
28 apertum erit germen domus illius
detrahetur in die furoris Dei
27,13; Ier 13,25 29 haec est pars hominis impii a Deo et
hereditas verborum eius a Domino
21 respondens autem Iob dixit
13,17 2 audite quaeso sermones meos et age-
tis paenitentiam
3 sustinete me ut et ego loquar et post
12,4: mea si videbitur verba ridete
4 numquid contra hominem disputatio
mea est ut merito non debeam con-
tristari
5 attendite me et obstupescite et su-
perponite digitum ori vestro
6 et ego quando recordatus fuero per-
timesco et concutit carnem meam
tremor
7 quare ergo impii vivunt sublevati
sunt confortatique divitiis Ecl 7,16!
Ier 12,1!
Hab 1,13
8 semen eorum permanet coram eis
propinquorum turba et nepotum
in conspectu eorum
9 domus eorum securae sunt et paca-
tae et non est virga Dei super illos
10 bos eorum concepit et non abortit
vacca peperit et non est privata fe-
tu suo
11 egrediuntur quasi greges parvuli eo-
rum et infantes eorum exultant lu-
sibus Ps 106,41
12 tenent tympanum et citharam et gau-
dent ad sonitum organi
13 ducunt in bonis dies suos et in punc-
to ad inferna descendunt 34,20
14 qui dixerunt Deo recede a nobis et
scientiam viarum tuarum nolumus 22,17;
Is 30,11
15 quid est Omnipotens ut serviamus
ei et quid nobis prodest si oraveri-
mus illum Mal 3,14
16 verumtamen quia non sunt in manu
eorum bona sua consilium impio-
rum longe sit a me 22,18
17 quotiens lucerna impiorum extin-
guetur et superveniet eis inundatio
et dolores dividet furoris sui 18,6; Prv 13,9!
18 erunt sicut paleae ante faciem venti
et sicut favilla quam turbo disper-
git Ps 1,4! 82,14!
Sap 5,15!
19 Deus servabit filiis illius dolorem
patris et cum reddiderit tunc sciet
Ex 34,7!
Nm 14,18
20 videbunt oculi eius interfectionem
suam et de furore Omnipotentis
bibet
21 quid enim ad eum pertinet de domo
sua post se et si numerus mensuum
eius dimidietur
22 numquid Deum quispiam docebit Is 40,14

scientiam qui excelsos iudicat
23 iste moritur robustus et sanus dives
et felix
24 viscera eius plena sunt adipe et me-
dullis ossa illius inrigantur
25 alius vero moritur in amaritudine
animae absque ullis opibus
7,21! 9,22!
Is 14,11!
Ecl 2,16! 26 et tamen simul in pulverem dormient
et vermes operient eos
27 certe novi cogitationes vestras et
sententias contra me iniquas
28 dicitis enim ubi est domus principis
et ubi tabernacula impiorum 18,21!
29 interrogate quemlibet de viatoribus
et haec eadem eum intellegere co-
gnoscetis
30 quia in diem perditionis servabitur
malus et ad diem furoris ducitur
31 quis arguet coram eo viam eius et
quae fecit quis reddet illi
32 ipse ad sepulchra ducetur et in con-
gerie mortuorum vigilabit
33 dulcis fuit glareis Cocyti et post se
omnem hominem trahet et ante se
innumerabiles
34 quomodo igitur consolamini me
frustra cum responsio vestra repug-
nare ostensa sit veritati
22 respondens autem Eliphaz The-
manites dixit
4,17! 2 numquid Deo comparari potest ho-
mo etiam cum perfectae fuerit sci-
entiae
35,7 3 quid prodest Deo si iustus fueris aut
quid ei confers si immaculata fuerit
via tua
4 numquid timens arguet te et veniet
tecum in iudicium 14,3; 34,23
5 et non propter malitiam tuam pluri-
mam et infinitas iniquitates tuas
6 abstulisti enim pignus fratrum tuo-
rum sine causa et nudos spoliasti
vestibus
7 aquam lasso non dedisti et esurienti Mt 25,42
subtraxisti panem
8 in fortitudine brachii tui possidebas
terram et potentissimus obtinebas
eam
9 viduas dimisisti vacuas et lacertos
pupillorum comminuisti
10 propterea circumdatus es laqueis et 18,9,11
conturbat te formido subita
11 et putabas te tenebras non visurum
et impetu aquarum inundantium
non oppressurum
12 an cogitas quod Deus excelsior caelo 11,8
et super stellarum vertices subli-
metur
13 et dicis quid enim novit Deus et
quasi per caliginem iudicat Ps 9,32! 34!
72,11!
14 nubes latibulum eius nec nostra con-
siderat et circa cardines caeli per-
ambulat
15 numquid semitam saeculorum custo-
dire cupis quam calcaverunt viri
iniqui
16 qui sublati sunt ante tempus suum 15,32; 36,14
et fluvius subvertit fundamentum
eorum
17 qui dicebant Deo recede a nobis et 21,14!
quasi nihil possit facere Omnipoten-
s aestimabant eum
18 cum ille implesset domos eorum bo-
nis quorum sententia procul sit a 21,16
me
19 videbunt iusti et laetabuntur et in-
nocens subsannabit eos Ps 57,11! 106,42
20 nonne succisa est erectio eorum et
reliquias eorum devoravit ignis
21 adquiesce igitur ei et habeto pacem
et per haec habebis fructus optimos
22 suscipe ex ore illius legem et pone Prv 4,4!

25 animae + suae LCS | 26 in puluerem LACr] in puluere cet. | 29 eum] illum CAc | LA
30 servabitur LASΦr] servatur cet. | ducitur LACKSr] ducetur cet. | 31 vias AS | CΣADKSΦ
reddit LS | 32 ducitur AK | in congeriem LED || 22,2 ~ potest comparari c | 3 uia
ct
AcrM] uita cet. | 4 timens + te ΣDSΦr | in iudicio AΣK | 6 expoliasti AΣS | 8 in
fortitudinem LΣK | 11 opprimendum ΣA; oppressum iri DΦc | 12 an + non c | caelo]
praem. est D.; + sit ACASΦc | uerticem Λc; uertice Φ. | 13 dices A | 16 fundamenta
AED | 17 posset Λc; posse A. | 21 ei om. LD. |

LA 19 nudabit LS | pauperis ACADS; pauperem K. | 20 concupierat CS c | 22 in] su-
per c. | 26 occultis] oculis ACEA | deuoravit LACEA | affligitur AS. || 21,2 agetis
CΣADKSΦ
ct CASr] agitis LA; agite cet. | 3 ut et] ut A; et c | uidetur LA | 10 abortet A.; abortiuit
DSΦc | 12 ad sonum L | 15 quid] quis CDc; qui A | 17 furores L | 19 seruauit
AK | 21 numerum AΣ. | 22 ~ docebit quispiam c |

- 23,12 sermones eius in corde tuo
 23 si reversus fueris ad Omnipotentem aedificaberis et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo
 24 dabit pro terra silicem et pro silice torrentes aureos
 25 eritque Omnipotens contra hostes tuos et argentum coacervabitur tibi
 Is 58,14! 26 tunc super Omnipotentem deliciis afflues et elevabis ad Deum faciem tuam
 Tb 3,14
 33,26; Dt 23,21! Ps 49,14,15! 27 rogabis eum et exaudiet te et vota tua reddes
 28 decernes rem et veniet tibi et in viis tuis splendet lumen
 5,11! Prv 3,34! 29 qui enim humiliatus fuerit erit in gloria et qui inclinaverit oculos suos ipse salvabitur
 Ps 17,21! 30 salvabitur innocens salvabitur autem munditia manuum suarum
 23 respondens autem Iob dixit
 7,11; 10,1 2 nunc quoque in amaritudine est sermo meus et manus plagae meae adgravata est super gemitum meum
 3 quis mihi tribuat ut cognoscam et inveniam illum et veniam usque ad solium eius
 13,3; 33,13! 4 ponam coram eo iudicium et os meum replebo increpationibus
 5 ut sciam verba quae mihi respondeat et intellegam quid loquatur mihi
 6 nolo multa fortitudine contendat mecum nec magnitudinis suae mole me premat
 9,34; 13,21 7 proponat aequitatem contra me et perveniat ad victoriam iudicium meum
 8 si ad orientem iero non apparet si ad occidentem non intellegam eum
 9 si ad sinistram quid agat non adprehendam eum
 si me vertam ad dextram non videbo illum
 10 ipse vero scit viam meam et probavit me quasi aurum quod per ignem transit
 11 vestigia eius secutus est pes meus viam eius custodivi et non declinavi ex ea
 12 a mandatis labiorum eius non recessi et in sinu meo abscondi verba oris eius
 22,22! 13 ipse enim solus est et nemo avertere potest cogitationem eius et anima eius quodcumque voluerit hoc facit
 Ps 113,111 134,6; Is 46,10
 14 cum expleverit in me voluntatem suam et alia multa similia praesto sunt ei
 15 et idcirco a facie eius turbatus sum et considerans eum timore sollicitor
 16 Deus mollivit cor meum et Omnipotens conturbavit me
 17 non enim perii propter imminentes tenebras nec faciem meam operuit caligo
 24 ab Omnipotente non sunt abscondita tempora qui autem noverunt eum ignorant dies illius
 2 alii terminos transtulerunt diriperunt greges et paverunt eos
 3 asinum pupillorum abigerunt et abstulerunt pro pignore bovem viduae
 Dt 24,17 4 subverterunt pauperum viam et oppresserunt pariter mansuetos terrae
 Am 2,7! 5 alii quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum vigilantesque ad praedam praeparant panem liberis
 6 agrum non suum demetunt et vineam eius quem vi oppresserunt vindemiant

- 7 nudos dimittunt homines indumenta tollentes quibus non est operimentum in frigore
 8 quos imbres montium rigant et non habentes velamen amplexantur lapides
 9 vim fecerunt depraedantes pupillos et vulgum pauperem spoliaverunt
 10 nudis et incedentibus absque vestitu et esurientibus tulerunt spicas
 11 inter acervos eorum meridiati sunt qui calcatis torcularibus sitiunt
 12 de civitatibus fecerunt viros gemere et anima vulneratorum clamavit et Deus inultum abire non patitur
 Io 3,20 13 ipsi fuerunt rebelles luminis nescierunt vias eius nec reversi sunt per semitas illius
 14 mane primo consurgit homicida interficit egenum et pauperem per noctem vero erit quasi fur
 Sir 23,25,26; Is 29,15 15 oculus adulteri observat caliginem dicens non me videbit oculus et operiet vultum suum
 16 perfodit in tenebris domos sicut in die condixerant sibi et ignoraverunt lucem
 Ps 138,11; Io 3,19 17 si subito apparuerit aurora arbitratur umbram mortis et sic in tenebris quasi in luce ambulant
 18 levis est super faciem aquae maledicta sit pars eius in terra nec ambulet per viam vinearum
 19 ad nimium calorem transeat ab aquis nivium et usque ad inferos peccatum illius
 20 obliviscatur eius misericordia dulcedo illius vermes non sit in recordatione sed conteratur quasi lignum infructuosum
 21 pavit enim sterilem et quae non parit
 et viduae bene non fecit
 22 detraxit fortes in fortitudine sua et cum steterit non credet vitae suae
 23 dedit ei Deus locum paenitentiae et ille abutitur eo in superbiam
 Sap 12,10! 19; Apc 2,21 Ps 33,17; Prv 15,31! oculi autem eius sunt in viis illius
 24 elevati sunt ad modicum et non subsistent et humiliabuntur sicut omnia et auferentur et sicut summitates spicarum conterentur
 25 quod si non est ita quis me potest arguere esse mentitum et ponere ante Deum verba mea
 25 respondens autem Baldad Suites dixit
 2 potestas et terror apud eum est qui facit concordiam in sublimibus suis
 3 numquid est numerus militum eius et super quem non surget lumen illius
 Is 40,26 4 numquid iustificari potest homo comparatus Deo aut apparere mundus natus de muliere
 4,17! 4-6; 15,14-16 5 ecce etiam luna non splendet et stellae non sunt mundaе in conspectu eius
 6 quanto magis homo putredo et filius hominis vermis
 Ps 21,7; I Mcc 2,62! 26 respondens autem Iob dixit
 2 cuius adiutor es numquid inbecillus et sustentas brachium eius qui non est fortis
 3 cui dedisti consilium forsitan illi qui non habet sapientiam et prudentiam tuam ostendisti plurimam
 Za 12,1; Act 17,25 4 quem docere voluisti nonne eum qui fecit spiramen tuum
 Prv 9,18 5 ecce gigantes gemunt sub aquis et qui habitant cum eis
 Prv 15,11; Hbr 4,13 6 nudus est inferus coram illo et nul-

LA 26 et leuabis LAD | ad dominum LA | 28 decernis LACKSτ | et cueniet AS | splendet + tibi LA. | 29 erit] exaltabitur D.; om. L | oculos suos LCΣAτ Phil. Greg.] oculo suo A.; oculos cet. | 30 autem + in c || 23,1 dixit] ait ΣKSΦc | 2 sermo meus] anima mea A | 6 nolo + in A | 7 perveniet ΛΦ; superueniet L. | 9 agat ΛΣΦr Phil. Iul., cf. M] agam cet. | uertero A | 10 probabit SΦ; prouabit LACΣ. | 13 cogitationes LCADS | uoluerit hoc facit LA Iul.] uoluerit hoc fecit Phil.; uoluit hoc fecit cet. || 24,5 uigilant usque L.; uigilant itaque S.; uigilantes Φc; uigilant C | 6 oppresserint Φc; oppresserant K |

9 pupillum L; pupillo A. | expoliaverunt ACS | 12 patiatu LΣ. | 13 lumini c | illius] eius c. | 14 interfecit LAA c(ed. 1598); praem. et A | 17 arbitratur A.; arbitrat L. | in lucem LCKr | 21 et! om. Ac | 22 credit KS; redit L. | 23 abutetur LΦ | 24 eleuatus est A; et leuati sunt Φ. | subsistit A. | humiliabitur A.; humiliabunt L. | auferetur A.; auferuntur L || 25,2 concordiam] misericordiam L | 5 ~ luna etiam c. || 26,1 et respondens iob dixit L | 2 inbecillus ΣDc | 4 spiramen tuum Dr Phil., cf. M Iul.] inspiramentum C; spiramentum cet. | 6 inferus AADc |

- lum est operimentum perditioni
 Prv 8,29; Is 40,22 7 qui extendit aquilonem super vacuum et adpendit terram super nihili
 8 qui ligat aquas in nubibus suis ut non erumpant pariter deorsum
 9 qui tenet vultum solii sui et expandit super illud nebulam suam
 38,10; Prv 8,29 10 terminum circumdedit aquis usque dum finiantur lux et tenebrae
 9,6; Is 13,13 11 columnae caeli contremescunt et pavent ad nutum eius
 Or Man 3 12 in fortitudine illius repente maria congregata sunt et prudentia eius percussit superbum
 13 spiritus eius ornavit caelos et obsecrante manu eius eductus est coluber tortuosus
 14 ecce haec ex parte dicta sunt viarum eius
 et cum vix parvam stillam sermonis eius audierimus
 quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri
 27 addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit
 34,5 2 vivit Deus qui abstulit iudicium meum et Omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam
 3 quia donec superest halitus in me et spiritus Dei in naribus meis
 Is 2,22 33,31 36,41 Ps 16,4; 33,14; Prv 4,24; Sap 1,6; Sir 1,37 4 non loquentur labia mea iniquitatem nec lingua mea meditabitur mendacium
 5 absit a me ut iustos vos esse iudicem donec deficiam non recedam ab innocentia mea
 2,31 9 6 iustificationem meam quam coepi tenere non deseram
 nec enim reprehendit me cor meum in omni vita mea
 7 sit ut impius inimicus meus et adversarius meus quasi iniquus
 8 quae enim spes est hypocritae si avarere rapiat et non liberet Deus animam eius 8,13!
 9 numquid clamorem eius Deus audiet cum venerit super illum angustia Prv 1,27,28
 10 aut poterit in Omnipotente delectari et invocare Deum in omni tempore
 11 docebo vos per manum Dei quae Omnipotens habeat nec abscondam
 12 ecce vos omnes nostis et quid sine causa vana loquimini
 20,29; Ier 13,25 13 haec est pars hominis impii apud Deum et hereditas violentorum quam ab Omnipotente suscipient
 20,10! Dt 28,41; Os 9,12 14 si multiplicati fuerint filii eius in gladio erunt et nepotes eius non saturabuntur pane
 15 qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu et viduae illius non plorabunt Ps 77,64
 16 si conportaverit quasi terram argentum et sicut lutum praeparaverit vestimenta Za 9,3
 17 praeparabit quidem sed iustus vestietur illis et argentum innocens dividet Prv 13,22
 18 aedificavit sicut tinea domum suam et sicut custos fecit umbraculum
 Ps 48,18; 75,4; Sir 11,20 19 dives cum dormierit nihil secum auferet aperit oculos suos et nihil inveniet
 20 adprehendit eum quasi aqua inopia nocte opprimet eum tempestas
 21 tollet eum ventus urens et auferet et velut turbo rapiet eum de loco suo Ier 18,17
 22 et mittet super eum et non parcat de manu eius fugiens fugiet
 23 stringet super eum manus suas et sibilabit super illum intuens locum eius

LA 7 super nihilo D; super nihilum Cc | 9 expandet AΣ | 10 finiatur AK | 14 sermonum CΣADKSΦ ACAD; sermones KS || 27,6 nec] neque CA c | reprehendit A; conpraehendit L. | ct 7 sit ut] sicut LEDS; sicuti C. | 8 ~ enim est spes C; ~ est enim spes c | 9 ~ deus audiet clamorem eius c | illum] eum ASΦ c | 10 in omnipotentem LA | in² om. c | 15 plorabuntur LC | 17 praeparavit ACΣAΦ | 19 aperiet LDΦ c | 20 adprehendit LA KSr Iul.] adprehendet cet. | 22 et mittit A; emittet AΣ; emittit C | 23 illum] eum AΣ ||

- 28 habet argentum venarum suarum principia et auro locus est in quo conflatur
 2 ferrum de terra tollitur et lapis solutus calore in aes vertitur
 3 tempus posuit tenebris et universorum finem ipse considerat lapidem quoque caliginis et umbram mortis
 Is 11,15; Esr 13,44! 4 dividit torrens a populo peregrinante eos quos oblitus est pes egenitis hominum et invios
 5 terra de qua oriebatur panis in loco suo igne subversa est
 6 locus sapphyri lapides eius et glebae illius aurum
 7 semitam ignoravit avis nec intuitus est oculus vulturis
 8 non calcaverunt eam filii institorum nec pertransivit per eam leaena
 9 ad silicem extendit manum suam subvertit a radicibus montes
 10 in petris rivos excidit et omne pretiosum vidit oculus eius
 11 profunda quoque fluviorum scrutatus est et abscondita produxit in lucem
 20; 3,14.15.31 12 sapientia vero ubi invenitur et quis est locus intelligentiae
 13 nescit homo pretium eius nec invenitur in terra suaviter viventium
 14 abyssus dicit non est in me et mare loquitur non est mecum
 14! 16,16; Sap 7,9 15 non dabitur aurum obrizum pro ea nec adpendetur argentum in commutatione eius
 16 non conferetur tinctis Indiae coloribus nec lapidi sardonico pretiosissimo vel sapphyro
 Prv 8,11! Sap 7,9 17 non adaequabitur ei aurum vel vitrum nec commutabuntur pro ea vasa auri
 18 excelsa et eminentia non memorabuntur comparatione eius
 trahitur autem sapientia de occultis
 19 non adaequabitur ei topazium de Aethiopia nec tincturae mundissimae conponetur
 20 unde ergo sapientia veniet et quis est locus intelligentiae 12!
 21 abscondita est ab oculis omnium viventium volucres quoque caeli latet
 22 perditio et mors dixerunt auribus nostris audivimus famam eius
 23 Deus intellegit viam eius et ipse novit locum illius Sap 7,15
 24 ipse enim fines mundi intuetur et omnia quae sub caelo sunt respicit Bar 3,32
 25 qui fecit ventis pondus et aquas adpendit mensura
 26 quando ponebat pluvis legem et viam procellis sonantibus 38,25
 27 tunc vidit illam et enarravit et praeparavit et investigavit
 28 et dixit homini ecce timor Domini ipsa est sapientia et recedere a malo intellegentia Ps 110,10! Prv 15,33; Sir 1,34; 19,18
 29 addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit
 2 quis mihi tribuat ut sim iuxta menses pristinos secundum dies quibus Deus custodiebat me
 3 quando splendebat lucerna eius super caput meum et ad lumen eius ambulabam in tenebris
 4 sicut fui in diebus adulescentiae meae quando secreto Deus erat in tabernaculo meo
 5 quando erat Omnipotens mecum et in circuitu meo pueri mei
 6 quando lavabam pedes meos butyro et petra fundebat mihi rivos olei Dt 32,13
 7 quando procedebam ad portam civitatis et in platea parabant cathed-

28,3 umbra L; umbrae SΦ | 4 homines ΣA; hominis CDΦ c | 7 est + eam Φ c; + eum D. | 8 institorum ADK cr Phil.] instutorum C.; institutoris Σ.; institutorum cet. | 11 ~ in lucem produxit c. | 12 inuenietur A | 14 dicit LAΦr | loquetur AΦ | 15 adpenditur AKS | 16 confertur LACES. | [deest L usque ad 32,3] | 19 topazium S.; tophazion Λ.; topazius c | conponitur K.; conponentur ACAS | 20 uenit c | 25 adpendit + in c || 29,5 ~ omnipotens erat A | (L)A CΣADKSΦ ct

ram mihi
 8 videbant me iuvenes et abscondebantur et senes adsurgentes stabant
 9 principes cessabant loqui et digitum superponebant ori suo
 10 vocem suam cohibebant duces et lingua eorum gutturi suo adhaerebat
 11 auris audiens beatificabat me et oculus videns testimonium reddebat mihi
 12 quod liberassem pauperem vociferantem et pupillum cui non esset adiutor
 13 benedictio perituri super me veniebat et cor viduae consolatus sum
 14 iustitia indutus sum et vestivit me sicut vestimento et diademate iudicio meo
 15 oculus fui caeco et pes claudo
 16 pater eram pauperum et causam quam nesciebam diligentissime investigabam
 17 conterebam molas iniqui et de dentibus illius auferebam praedam
 18 dicebamque in nidulo meo moriar et sicut palma multiplicabo dies
 19 radix mea aperta est secus aquas et ros morabitur in messione mea
 20 gloria mea semper innovabitur et arcus meus in manu mea instaurabitur
 21 qui me audiebant expectabant sententiam et intenti tacebant ad consilium meum
 22 verbis meis addere nihil audebant et super illos stillabat eloquium meum
 23 expectabant me sicut pluviam et os suum aperiebant quasi ad imbrem serotinum
 24 si quando ridebam ad eos non credebant et lux vultus mei non cadebat in terram
 25 si voluissem ire ad eos sedebam primus

cumque sederem quasi rex circumstante exercitu eram tamen maerentium consolator
 30 nunc autem derident me iuniores 12,41 tempore quorum non dignabar patres ponere cum canibus gregis mei
 2 quorum virtus manuum erat mihi pro nihilo et vita ipsa putabantur indigni 3 egestate et fame steriles qui rodebant in solitudine squales calamitate et miseria
 4 et mandebant herbas et arborum cortices et radix iuniperorum erat cibus eorum
 5 qui de convallibus ista rapientes cum singula repperissent ad ea cum clamore currebant
 6 in desertis habitabant torrentium et in cavernis terrae vel super glaream
 7 qui inter huiusmodi laetabantur et esse sub sentibus delicias computabant
 8 filii stultorum et ignobilium et in terra penitus non parentes
 9 nunc in eorum canticum versus sum 17,61 Ps 68,12 et factus sum eis proverbium
 10 abominantur me et longe fugiunt a me et faciem meam conspuere non verentur
 11 faretram enim suam aperuit et afflixit me et frenum posuit in os meum
 12 ad dexteram orientis calamitatis meae ilico surrexerunt
 pedes meos subverterunt et oppreserunt quasi fluctibus semitis suis
 13 dissipaverunt itinera mea insidiati sunt mihi et praevaluerunt et non fuit qui ferret auxilium
 14 quasi rupto muro et aperta ianua intruerunt super me et ad meas miserias devoluti sunt
 15 redactus sum in nihilo abstulisti qua-

12,41

17,61 Ps 68,12

Ps 21,12; 106,12; Sir 51,10

16,8; 17,7; Ps 72,22

si ventus desiderium meum et velut nubes pertransiit salus mea
 16 nunc autem in memet ipso marcescit anima mea et possident me dies afflictionis
 17 nocte os meum perforatur doloribus et qui me comedunt non dormiunt
 18 in multitudine eorum consumitur vestimentum meum et quasi capiti tunicae sic cinxerunt me
 19 comparatus sum luto et adsimilatus favillae et cineri
 20 clamo ad te et non exaudis me sto et non respicis me
 21 mutatus es mihi in crudelem et in duritia manus tuae adversaris mihi
 22 elevasti me et quasi super ventum ponens elisisti me valide
 23 scio quia morti tradas me ubi constituta domus est omni viventi
 24 verumtamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam et si corruerint ipse salvabis
 25 flebam quondam super eum qui afflictus erat et conpatiebatur anima mea pauperi
 26 expectabam bona et venerunt mihi mala praestolabar lucem et eruperunt tenebrae
 27 interiora mea efferbuerunt absque ulla requie praevenerunt me dies afflictionis
 28 maerens incedebam sine furore surgens in turba clamavi
 29 frater fui draconum et socius strutionum
 30 cutis mea denigrata est super me et ossa mea aruerunt prae caumate
 31 versa est in luctum cithara mea et organum meum in vocem flentium

Gn 18,27; Sir 17,31

19,71

Ecl 12,51

Sir 7,381

Mi 1,8

Lam 3,41

Ps 101,4

Bar 4,34; Lam 5,15

31 pepigi foedus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de virgine
 2 quam enim partem haberet Deus in me desuper et hereditatem Omnipotens de excelsis
 3 numquid non perditio est iniquo et alienatio operantibus iniustitiam
 4 nonne ipse considerat vias meas et cunctos gressus meos dinumerat
 5 si ambulavi in vanitate et festinavit in dolo pes meus
 6 adpendat me in statera iusta et sciat Deus simplicitatem meam
 7 si declinavit gressus meus de via et si secutum est oculos meos cor meum et in manibus meis adhesit macula
 8 seram et alius comedat et progenies mea eradicetur
 9 si deceptum est cor meum super mulierem et si ad ostium amici mei insidiatus sum
 10 scortum sit alteri uxor mea et super illam incurventur alii
 11 hoc enim nefas est et iniquitas maxima
 12 ignis est usque ad perditionem devorans et omnia eradicans genimina
 13 si contempsi subire iudicium cum servo meo et ancillae meae cum disceptarent adversum me
 14 quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum Deus et cum quaesierit quid respondebo illi
 15 numquid non in utero fecit me qui et illum operatus est et formavit in vulva unus
 16 si negavi quod volebant pauperibus et oculos viduae expectare feci
 17 si comedi buccellam meam solus et

Sir 9,5

13,27; 14,16; 34,21

Lv 26,161

28

33,6; Prv 22,2; Mal 2,10

A
 CΣADKSF
 cr

A 12 eo quod CAS c | 14 uestiui ADSΦ c | 17 de om. A || 30,2 ~ mihi erat c | 7 putabant A | CΣADKSF 9 eis + in A (vid.) c | 12 orientis calamitates A c; orientes calamitates CA | 15 in nihilo C; cr in nihilum S c |

15 pertransiit D.; pertransibit A.; pertransiet S | 18 sic cinxerunt] succinxerunt C c | 19 adsimilatus + sum CAKSΦ c | 20 exaudies ACS | respicies AK. | 23 trades CΣΛ c | ~ est domus KS c | 24 consummationem AΣD.; corruptionem C | 25 super eum AKSr] super eo cet. | 26 praestolabar A | 28 clamabam Φ c || 31,2 ~ in me deus AS c | 3 in iustitiam] iniquitatem ACΣAS | 7 secutum est oculos meos A cr Phil. M] secutus est oculus meus cet. | in] si in C; si c. | 9 super muliere CΣAK c | 10 alteri AΣΛ r] alterius cet. | ~ alterius sit c | 13 ancilla mea ΣAD c | 15 formavit Λ r Phil. Greg.] qui formavit C; formavit me cet. |

non comedit pupillus ex ea
¹⁸quia ab infantia mea crevit mecum miseratio et de utero matris meae egressa est mecum
¹⁹si despexi pereuntem eo quod non habuerit indumentum et absque operimento pauperem
²⁰si non benedixerunt mihi latera eius et de velleribus ovium mearum calefactus est
²¹si levavi super pupillum manum meam etiam cum viderem me in porta superiorem
²²umerus meus a iunctura sua cadat et brachium meum cum suis ossibus confringatur
²³semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum et pondus eius ferre non potui
²⁴si putavi aurum robur meum et obrizae dixi fiducia mea
²⁵si laetatus sum super multis divitiis meis et quia plurima repperit manus mea
²⁶si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare
²⁷et lactatum est in abscondito cor meum et osculatus sum manum meam ore meo
²⁸quae est iniquitas maxima et negatio contra Deum altissimum
²⁹si gavisus sum ad ruinam eius qui me oderat et exultavi quod invenisset eum malum
³⁰non enim dedi ad peccandum guttur meum ut expeterem maledicens animam eius
³¹si non dixerunt viri tabernaculi mei quis det de carnibus eius ut saturer
³²foris non mansit peregrinus ostium meum viatori patuit
³³si abscondi quasi homo peccatum meum et celavi in sinu meo iniquitatem meam
³⁴si expavi ad multitudinem nimiam et despectio propinquorum terruit me et non magis tacui nec egressus sum ostium
³⁵quis mihi tribuat auditorem ut desiderium meum Omnipotens audiat et librum scribat ipse qui iudicat
³⁶ut in umero meo portem illum et circumdem illum quasi coronam mihi
³⁷per singulos gradus meos pronuntiabo illum et quasi principi offeram eum
³⁸si adversum me terra mea clamat et cum ipsa sulci eius deflent
³⁹si fructus eius comedi absque pecunia et animam agricolarum eius affixi
⁴⁰pro frumento oriatur mihi tribulus et pro hordeo spina finita sunt verba Iob
32 omiserunt autem tres viri isti respondere Iob eo quod iustus sibi videretur
²et iratus indignatusque Heliu filius Barachel Buzites de cognatione Ram iratus est autem adversus Iob eo quod iustum se esse diceret coram Deo
³porro adversum amicos eius indignatus est eo quod non invenissent responsionem rationabilem sed tantummodo condemnassent Iob
⁴igitur Heliu expectavit Iob loquentem eo quod seniores se essent qui loquebantur
⁵cum autem vidisset quod tres respondere non potuissent iratus est vehementer
⁶respondensque Heliu filius Barachel Buzites dixit

33,4; 38,36;
 Prv 2,6;
 Sap 7,25;
 IV Bar 16,62.63

iunior sum tempore vos autem antiquiores
 idcirco dimisso capite veritus sum indicare vobis meam sententiam
⁷sperabam enim quod aetas prolixior loqueretur et annorum multitudo doceret sapientiam
⁸sed ut video spiritus est in hominibus et inspiratio Omnipotentis dat intellegentiam
⁹non sunt longevi sapientes nec senes intellegunt iudicium
¹⁰ideo dicam audite me ostendam vobis etiam ego meam scientiam
¹¹expectavi enim sermones vestros audivi prudentiam vestram donec disceptaremini sermonibus
¹²et donec putabam vos aliquid dicere considerabam sed ut video non est qui arguere possit Iob et respondere ex vobis sermonibus eius
¹³ne forte dicatis invenimus sapientiam Deus proiecit eum non homo
¹⁴nihil locutus est mihi et ego non secundum vestros sermones respondebo illi
¹⁵extimuerunt non responderunt ultra abstuleruntque a se eloquia
¹⁶quoniam igitur expectavi et non sunt locuti steterunt nec responderunt ultra
¹⁷respondebo et ego partem meam et ostendam scientiam meam
¹⁸plenus sum enim sermonibus et coartat me spiritus uteri mei
¹⁹en venter meus quasi mustum absque spiraculo quod lagunculas novas dirumpit
²⁰loquar et respirabo paululum aperiam labia mea et respondebo
²¹non accipiam personam viri et Deum homini non aequabo
²²nescio enim quamdiu subsistam et si post modicum tollat me factor meus
33 audi igitur Iob eloquia mea et omnes sermones meos ausculta
²ecce aperui os meum loquatur lingua mea in faucibus meis
³simplici corde meo sermones mei et sententiam labia mea puram loquentur
⁴spiritus Dei fecit me et spiraculum Omnipotentis vivificavit me
⁵si potes responde mihi et adversus faciem meam consiste
⁶ecce et me sicut et te fecit Deus et de eodem luto ego quoque formatus sum
⁷verumtamen miraculum meum non te terreat et eloquentia mea non sit tibi gravis
⁸dixisti ergo in auribus meis et vocem verborum audivi
⁹mundus sum ego absque delicto immaculatus et non est iniquitas in me
¹⁰quia querellas in me repperit ideo arbitratus est me inimicum sibi
¹¹posuit in nervo pedes meos custodivit omnes semitas meas
¹²hoc est ergo in quo non es iustificatus respondebo tibi quia maior sit Deus homine
¹³adversum eum contendis quod non ad omnia verba responderit tibi
¹⁴semel loquitur Deus et secundo id ipsum non repetit
¹⁵per somnium in visione nocturna quando inruit sopor super homines

6 demisso CD c | ~ uobis indicare S c | 10 etiam om. LΣ. | scientiam] sententiam CD; sapientiam SΦ c | 12 ~ possit arguere L c | 14 ~ sermones uestros C c | 15 non AKSΦ c M6] nec CA c; et non LΣD | eloquium ACK | 16 ~ ultra responderunt c. | 20 respirabo] respondebo LDS. || 33,3 labia mea puram Λ, cf. M] puram labia mea c; labia mea pura AΣ; mea labia mea pura L.; meam labia mea pura CD t; meam labia mea puram KΦ; meam puram S | 8 verborum + tuorum AΣΛS c | 9 ego + et C c | 12 es] est L | 14 loquetur CΦ; loqueretur L. | repetet AΣΦ |

(L)A 21 in portis AK | 24 obrizo ΣKSΦ c; obrizum D. | 27 lactatum r. M, cf. Prv 1, 10; 16, 29; CΣADKSΦ 24, 28; Os 2, 14; Ps iuxta Hebr 78, 36] laetatum cet. | 30 ad peccatum A | 35 ~ audiat cr omnipotens c || 32, 2 indignatusque + est AD c | autem om. AS | 3 [iterum adest L] | 4 se om. LCDKΦ c |

et dormiunt in lectulo
 36,10 16 tunc aperit aures virorum et erudiens eos instruit disciplinam
 17 ut avertat hominem ab his quae facit et liberet eum de superbia
 24,28; Ps 102,41 18 eruens animam eius a corruptione et vitam illius ut non transeat in gladium
 106,20 19 increpat quoque per dolorem in lectulo et omnia ossa eius marcescere facit
 20 abominabilis ei fit in vita sua panis et animae illius cibus ante desiderabilis
 21 tabescet caro eius et ossa quae tecta fuerant nudabuntur
 22 adpropinquabit corruptioni anima eius et vita illius mortiferis
 23 si fuerit pro eo angelus loquens unum de milibus ut adnuntiet hominis aequitatem
 24 miserebitur eius et dicet libera eum et non descendat in corruptionem inveni in quo ei propitior
 181 25 consumpta est caro eius a suppliciis revertatur ad dies adulescentiae suae
 Ps 27,7 26 deprecabitur Deum et placabilis ei erit et videbit faciem eius in iubilo et reddet homini iustitiam suam
 22,27 27 respiciet homines et dicet peccavi et vere deliqui et ut eram dignus non recepi
 181 28 liberavit animam suam ne pergeret in interitum sed vivens lucem videret
 29 ecce haec omnia operatur Deus tribus vicibus per singulos
 30 ut revocet animas eorum a corruptione et inluminet luce viventium
 31 adtende Iob et audi me et tace dum ego loquar
 32 si autem habes quod loquaris responde mihi loquere volo enim te apparere iustum
 34,33 33 quod si non habes audi me tace et docebo te sapientiam
 34 pronuntians itaque Heliu etiam haec locutus est
 2 audite sapientes verba mea et eruditi auscultate me
 16 3 auris enim verba probat et guttur escas gustu diiudicat
 12,11 4 iudicium eligamus nobis et inter nos videamus quid sit melius
 27,2; 32,1 5 quia dixit Iob iustus sum et Deus subvertit iudicium meum
 6 in iudicando enim me mendacium est violenta sagitta mea absque ullo peccato
 7 quis est vir ut est Iob qui bibit subsannationem quasi aquam
 8 qui graditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris impiis
 9 dixit enim non placebit vir Deo etiam si cucurrerit cum eo
 35,3 10 ideo viri cordati audite me absit a Deo impietas et ab Omnipotente iniquitas
 36,23 11 opus enim hominis reddet ei et iuxta vias singulorum restituet
 Ier 17,10 12 vere enim Deus non condemnabit frustra nec Omnipotens subvertet iudicium
 8,3 13 quem constituit alium super terram aut quem posuit super orbem quem fabricatus est
 14 si direxerit ad eum cor suum spiritum illius et flatum ad se trahet
 15 deficiet omnis caro simul et homo in cinerem revertetur
 10,9 16 si habes ergo intellectum audi quod dicitur et ausculta vocem eloquii mei
 2

17 numquid qui non amat iudicium sanare potest et quomodo tu eum qui iustus est in tantum condemnas
 18 qui dicit regi apostata qui vocat duces impios
 19 qui non accipit personas principum nec cognovit tyrannum cum disceptaret contra pauperem
 opus enim manuum eius sunt universi
 21,13 20 subito morientur et in media nocte turbabuntur populi et pertransibunt et auferent violentum absque manu
 31,4 21 oculi enim eius super vias hominum et omnes gressus eorum considerat
 22 non sunt tenebrae et non est umbra mortis ut abscondantur ibi qui operantur iniquitatem
 14,3; 22,4 23 neque enim ultra in hominis potestate est ut veniat ad Deum in iudicium
 24 conteret multos innumerabiles et stare faciet alios pro eis
 25 novit enim opera eorum et idcirco inducet noctem et conterentur
 26 quasi impios percussit eos in loco videntium
 27 qui quasi de industria recesserunt ab eo et omnes vias eius intellegere noluerunt
 Sir 4,6 28 ut pervenire facerent ad eum clamorem egeni et audiret vocem pauperum
 29 ipso enim concedente pacem quis est qui condemnet
 ex quo absconderit vultum quis est qui contempletur eum et super gentem et super omnes homines
 30 qui regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi
 31 quia ergo ego locutus sum ad Deum te quoque non prohibeo
 32 si erravi tu doce me si iniquitatem locutus sum ultra non addam
 33 numquid a te Deus expetit eam quia displicuit tibi
 tu enim coepisti loqui et non ego quod si quid nosti melius loquere
 33,32 34 viri intellegentes loquantur mihi et vir sapiens audiat me
 35 Iob autem stulte locutus est et verba illius non sonant disciplinam
 35,16; 42,3 36 pater mi probetur Iob usque ad finem ne desinas in hominibus iniquitatis
 37 quia addit super peccata sua blasphemiam
 inter nos interim constringatur et tunc ad iudicium provocet sermonibus suis Deum
 35 igitur Heliu haec rursus locutus est
 2 numquid aequa tibi videtur tua cogitatio ut diceres iustior Deo sum
 32,2 3 dixisti enim non tibi placet quod rectum est vel quid tibi proderit si ego peccavero
 34,9 4 itaque ego respondebo sermonibus tuis et amicis tuis tecum
 5 suspice caelum et intueri et contemplare aethera quod altior te sit
 6 si peccaveris quid ei nocebis et si multiplicatae fuerint iniquitates tuae quid facies contra eum
 7 porro si iuste egeris quid donabis ei aut quid de manu tua accipiet
 22,3 41,2 8 homini qui similis tui est nocebit impietas tua et filium hominis adiuvabit iustitia tua
 9 propter multitudinem calumniatorum clamabunt et heulabunt propter vim brachii tyrannorum
 10 et non dixit ubi est Deus qui fecit me qui dedit carmina in nocte
 11 qui docet nos super iumenta terrae et super volucres caeli erudit nos

LA 16 disciplina LCADc | 18 a] de LCS | 22 adpropinquavit ACΦc | 23 unus Φc |
 CΣADKSΦ 24 et²] ut CΣKΦc | in corruptione A | 27 dereliqui L | recipi LA | 30 lucem L; in
 ct luce Φ; lumine Σ. | 31 loquar ADK r] loquor cet. | 33 tace et] et DK.; et tace et LC ||
 34,4 uideamus] eligamus L | 11 restituet + eis Cc | 12 condemnauit LACK | subuertit
 LCDKS | 13 constituet A | 14 direxerit] dixerit LAΣKS | 15 reuertitur AS |

17 sanare LK r Phil. Iul., cf. M] sanari cet. | 19 uniuersa LΦ | 23 potestatem LA. | in
 iudicio ΣΦ; iudicium LAK | 24 multos + et CADK c | 28 faceret A | 29 gentes CD
 Sc | 31 prohibebo ACDS c | 35 autem om. L | 36 in hominibus LA r] ab hominibus
 CΣADKSΦ ct ΣK; ab homine cet. | iniquitates LK | 37 quia LDΦc] qui cet. || 35,2 ~ sum deo c. |
 6 ei] eum LAΦr | 11 erudiet LΦ; erudient A |

12 ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiam malorum
 13 non ergo frustra audiet Deus et Omnipotens singulorum causas intuebitur
 14 etiam cum dixeris non considerat iudicare coram eo et expecta eum
 15 nunc enim non infert furorem suum nec ulciscitur scelus valde
 34,35; 42,3 16 ergo Iob frustra aperit os suum et absque scientia verba multiplicat
 36 addens quoque Heliu haec locutus est
 2 sustine me paululum et indicabo tibi adhuc enim habeo quod pro Deo loquar
 3 repetam scientiam meam a principio et operatorem meum probabo iustum
 27,4; So 3,131 4 vere enim absque mendacio sermones mei et perfecta scientia probabitur tibi
 5 Deus potentes non abicit cum et ipse sit potens
 Ps 71,4.13 6 sed non salvat impios et iudicium pauperibus tribuit
 Ps 33,16; I Sm 2,8 7 non aufert a iusto oculos suos et reges in solio conlocat in perpetuum et illi eriguntur
 8 et si fuerint in catenis et vinciantur funibus paupertatis
 9 indicabit eis opera eorum et scelera eorum quia violenti fuerint
 33,16 10 revelabit quoque aurem eorum ut corripiat et loquetur ut revertantur ab iniquitate
 11,14 11 si audierint et observaverint complebunt dies suos in bono et annos suos in gloria
 12 si autem non audierint transibunt per gladium et consumentur in

stultitia
 13 simulators et callidi provocant iram Dei neque clamabunt cum vincti fuerint
 14 morietur in tempestate anima eorum et vita eorum inter effeminatos 15,32; 22,16; Os 4,14
 15 eripiet pauperem de angustia sua et revelabit in tribulatione aurem eius I Sm 26,24
 16 igitur salvabit te de ore angusto latissime et non habentis fundamentum subter se I Sm 26,24
 requies autem mensae tuae erit plena pinguedine
 17 causa tua quasi impii iudicata est causam iudiciumque recipies
 18 non te ergo superet ira ut aliquem opprimas nec multitudo donorum inclinet te
 19 depone magnitudinem tuam absque tribulatione et omnes robustos fortitudine
 20 ne protrahas noctem ut ascendant populi pro eis
 21 cave ne declines ad iniquitatem hanc enim coepisti sequi post miseriam
 22 ecce Deus excelsus in fortitudine sua et nullus ei similis in legislatoribus 37,23 LXX; Ex 15,11; Nm 14,17; I Sm 2,21
 23 quis poterit scrutari vias eius aut quis ei dicere operatus es iniquitatem 34,10; Sap 9,13
 24 memento quod ignores opus eius de quo cecinerunt viri
 25 omnes homines vident eum unusquisque intuetur procul
 26 ecce Deus magnus vincens scientiam nostram numerus annorum eius inaeestimabilis Ps 101,28
 27 qui aufert stillas pluviae et effundit imbres ad instar gurgitum
 28 qui de nubibus fluunt quae praetexunt cuncta desuper

29 si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum 30 et fulgurare lumine suo desuper
 cardines quoque maris operiet
 31 per haec enim iudicat populos et dat escas multis mortalibus Ps 135,25
 32 in manibus abscondit lucem et praecipit ei ut rursus adveniat
 33 adnuntiat de ea amico suo quod possessio eius sit et ad eam possit ascendere
 37 super hoc expavit cor meum et emotum est de loco suo
 2 audite auditionem in terrore vocis eius et sonum de ore illius procedentem
 3 subter omnes caelos ipse considerat et lumen illius super terminos terrae
 Ps 28,3 4 post eum rugiet sonitus tonabit voce magnitudinis suae et non investigabitur cum audita fuerit vox eius
 17,14; 28,4 5 tonabit Deus in voce sua mirabiliter qui facit magna et inscrutabilia 5,9
 Sir 43,14 6 qui praecipit nivi ut descendat in terram et hiemis pluviis et imbri fortitudinis suae
 7 qui in manu omnium hominum signat ut noverint singuli opera sua
 8 ingrediatur bestia latibulum et in antro suo morabitur
 IV Esr 5,37 9 ab interioribus egreditur tempestas et ab Arcturo frigus
 9; Ps 147,18 10 flante Deo concrevit gelu et rursum latissimae funduntur aquae
 11 frumentum desiderat nubes et nubes spargunt lumen suum
 12 quae lustrant per circuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit Ps 148,8
 ad omne quod praeceperit illis super faciem orbis terrarum
 13 sive in una tribu sive in terra sua sive

in quocumque loco misericordiae suae eas iusserit inveniri
 14 ausculta haec Iob sta et considera miracula Dei
 15 numquid scis quando praeceperit Deus pluviis ut ostenderent lucem nubium eius
 16 numquid nosti semitas nubium magnas et perfectas scientias
 17 nonne vestimenta tua calida sunt cum perflata fuerit terra austro
 18 tu forsitan cum eo fabricatus es caelos qui solidissimi quasi aere fusi sunt
 19 ostende nobis quid dicamus illi nos quippe involvimur tenebris
 20 quis narrabit ei quae loquor etiam si locutus fuerit homo devorabitur
 21 at nunc non vident lucem subito aer cogitur in nubes et ventus transiens fugabit eas
 22 ab aquilone aurum venit et ad Deum formidolosa laudatio Tb 13,6; Sir 1,11; 36,22
 23 digne eum invenire non possumus magnus fortitudine et iudicio et iustitia et enarrari non potest
 24 ideo timebunt eum viri et non audebunt contemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes Prv 3,7; 26,12
 38 respondens autem Dominus Iob de turbine dixit 40,1
 2 quis est iste involvens sententias sermonibus inperitis 42,3
 3 accinge sicut vir lumbos tuos interrogabo te et responde mihi 40,2; Ex 12,11; Prv 31,17; Is 32,11; 13,22
 4 ubi eras quando ponebam fundamenta terrae indica mihi si habes intellegentiam Prv 8,29.30
 5 quis posuit mensuras eius si nosti vel quis tetendit super eam lineam
 6 super quo bases illius solidatae sunt aut quis dimisit lapidem angularem eius

32 praecepit AA || 37,1 et motum ACAKS; et emortuum L. | 5 fecit AK | 9 egreditur LA
 CΣADKc | 13 invenire CDS; euenire A. | 14 miracula] mirabilia Kc | 16 scientia L | CΣADKSc
 21 cogetur LCΣDΦc | 23 et³ om. LCΦ || 38,1 ad iob L | 6 illius + solius A.; + solium S | demisit Kc |

LA 13 ~ causas singulorum Kc | 14 eo] illo Cc | 15 furorem] iudicium L | 16 aperuit
 CΣADKSc AD || 36,2 me om. A | 5 et om. AK | 6 tribuet LAΣΛr | 7 auferet AΦc | 9 fuerunt
 cr LCΣAΦc | 10 revelavit LAKS | loquentur CΣ.; loquitur AK | 12 sin autem ΣAKr |
 in stultitiam LK; stultitia CS | 13 uicti AK. | 14 et uita eorum om. A | 15 ~ de angustia sua pauperem c. | 16 habentes L; habente Ac; habens K. | 18 donorum] dolorum L; locorum C | 23 quis ei dicere Cr] quis dicere A.; dicere ei K.; quis ei dicere poterit LΣ; quis ei dicere potest ADS; quis potest ei dicere c | 25 eum + et LΦ | 27 effundet LCΦ; infundit D.; infundet Σ. |

7 cum me laudarent simul astra matutina et iubilarent omnes filii Dei
 8 quis conclusit ostiis mare quando erumpebat quasi de vulva procedens
 9 cum ponerem nubem vestimentum eius et caligine illud quasi pannis infantiae obvolverem
 26,10; Prv 8,29 10 circumdedi illud terminis meis et posui vectem et ostia
 11 et dixi usque huc venies et non procedes amplius et hic confringes tumentes fluctus tuos
 12 numquid post ortum tuum praecepisti diluculo et ostendisti aurorae locum suum
 13 et tenuisti concutiens extrema terrae et excussisti impios ex ea
 14 restituetur ut lutum signaculum et stabit sicut vestimentum
 15 auferetur ab impiis lux sua et brachium excelsum confringetur
 16 numquid ingressus es profunda maris et in novissimis abyssi deambulasti
 17 numquid apertae tibi sunt portae mortis et ostia tenebrosa vidisti
 18 numquid considerasti latitudines terrae
 indica mihi si nosti omnia 19 in qua via habitat lux et tenebrarum quis locus sit
 20 ut ducas unumquodque ad terminos suos et intellegas semitas domus eius
 21 sciebas tunc quod nasciturus esses et numerum dierum tuorum noveras
 22 numquid ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspe-xisti
 Is 30,30! 23 quae praeparavi in tempus hostis in diem pugnae et belli
 24 per quam viam spargitur lux dividitur aestus super terram
 25 quis dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitruu 28,26
 26 ut plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus mortaliu commoratur
 27 ut impleret inviam et desolatam et produceret herbas virentes
 28 quis est pluviae pater vel quis genuit stillas roris
 29 de cuius utero egressa est glacies et gelu de caelo quis genuit 37,10
 30 in similitudinem lapidis aquae durantur et superficies abyssi constringitur Ps 147,17
 31 numquid coniungere valebis micantes stellas Pliadis aut gyrum Arc-turi poteris dissipare 31,32; 9,9; Am 5,8
 32 numquid producis luciferum in tempore suo et vesperum super filios terrae consurgere facis
 33 numquid nosti ordinem caeli et pones rationem eius in terra
 34 numquid elevabis in nebula vocem tuam et impetus aquarum operiet te
 35 numquid mittes fulgura et ibunt et revertentia dicent tibi adsumus
 36 quis posuit in visceribus hominis sapientiam vel quis dedit gallo intellegentiam 32,8!
 37 quis enarravit caelorum rationem et concentum caeli quis dormire faciet
 38 quando fundebatur pulvis in terram et glebae conpingebantur
 39 numquid capies leaenae praedam et animam catulorum eius implebis Ps 103,21
 40 quando cubant in antris et in specubus insidiantur Ps 103,22
 41 quis praeparat corvo escam suam Ps 103,21; 146,9; Lc 12,24

quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eo quod non habeant cibos
 39 numquid nosti tempus partus hibi-cum in petris vel parturientes cervas observasti
 2 dinumerasti menses conceptus earum et scisti tempus partus earum
 3 incurvantur ad fetum et pariunt et rugitus emittunt 3,4; Jer 14,5
 4 separantur filii earum pergunt ad pastum egrediuntur et non revertuntur ad eas
 5 quis dimisit onagrum liberum et vincula eius quis solvit
 6 cui dedi in solitudine domum et tabernacula eius in terra salsuginis
 7 contemnit multitudinem civitatis clamorem exactoris non audit
 8 circumspicit montes pascae suae et virentia quaeque perquirat
 9 numquid volet rinoceros servire tibi aut morabitur ad praesepe tuum
 10 numquid alligabis rinocerota ad arandum loro tuo aut confringet glebas vallium post te
 11 numquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius et derelinques ei labores tuos
 12 numquid credes ei quoniam reddat sementem tibi et aream tuam congreget
 13 pinna strutionum similis est pinnis herodii et accipitris
 14 quando derelinquit in terra ova sua tu forsitan in pulvere calefacis ea
 15 obliviscitur quod pes conculcet ea aut bestiae agri conterant
 16 duratur ad filios suos quasi non sint sui frustra laboravit nullo timore
 cogente
 17 privavit enim eam Deus sapientia nec dedit illi intellegentiam
 18 cum tempus fuerit in altum alas erigit deridet equitem et ascensorem eius
 19 numquid praebebis equo fortitudinem aut circumdabis collo eius hinnitum
 20 numquid suscitabis eum quasi luctus gloria narium eius terror
 21 terram ungula fodit exultat audacter in occursum pergit armatis
 22 contemnit pavorem nec cedit gladio
 23 super ipsum sonabit faretra vibrabit hasta et clypeus
 24 fervens et fremens sorbet terram nec reputat tubae sonare clangorem
 25 ubi audierit bucinam dicet va procul odoratur bellum exhortationem ducum et ululatum exercitus
 26 numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expandens alas suas ad austrum
 27 aut ad praeceptum tuum elevabitur aquila et in arduis ponet nidum suum
 28 in petris manet et in praeceptis silicibus commoratur atque inaccessis rupibus
 29 inde contemplatur escam et de longe oculi eius prospiciunt
 30 pulli eius lambent sanguinem et ubicumque cadaver fuerit statim adest Mt 24,28; Lc 17,37
 31 et adiecit Dominus et locutus est ad Iob
 32 numquid qui contendit cum Deo tam facile conquiescit 33,13!
 utique qui arguit Deum debet respondere ei

41 ~ clamant ad deum c | uagentes L.; uagentes ΣΛ || 39,4 earum + et ACΣSΦ c | LA
 7 civitatis + et L | 8 circumspicit AC; et cum inspicit K | 12 credis LAKsr | ei] CΣADKSΦs
 illi c | quoniam] quod ADc. | ~ sementem reddat Kc | 13 strutionis CAc | 14 de-
 relinquet L; dereliquit AAs | ~ ova sua in terra c | calefacis LAASsr] calefacies cet. |
 15 obliuiscetur AK. | bestia agri conterat CΣASc; bestiae agri conculcet s | 17 sapien-
 tiam LKs | 18 equum ADKΦc; aequitatem L. | 21 ungulas L; unquam s | 23 sonavit
 LACKsr; om. Σ. | uibravit LKsr; uibratur A. | 25 bucina A | dicit CΣKc | 26 ex-
 pandit K; expandens expandit LΦ. | 27 aut] numquid Cc | 28 et om. L | 30 lambunt
 ADK; lambant L. | 31 [hic incip. cap. 40 22] | 32 debet + et Lr |

LA 16 [hic incipit in s (- n apud r) pars textus quae ad Vulgatam versionem pertinet] | abyssis
 CΣADKSΦ lapsu r et nos in edd. prima et secunda | 17 ~ sunt tibi CADKSs c | 18 latitudinis K.; lati-
 tudinem CΣADSΦc | 19 ~ lux habitat Sc | 20 unumquemque Φ.; unum quoque L |
 (s) et 21 quod] quando A | 23 praeparavit L | hosti L | in die As | 27 inuia et desolata Φ;
 inuia L. | 31 pliadas CDΦ; pliadas Ac | 32 produces LKΦr; deducis Ss | 35 mittis
 LACDSsr | dicunt LD | 37 enarrabit CΣΦc; enarraverit s. | facit AD. | 38 in terra Cc |

33 respondens autem Iob Domino dixit
 34 qui leviter locutus sum respondere
 quid possum
 21,5; 29,9 manum meam ponam super os me-
 um
 35 unum locutus sum quod utinam non
 dixissem et alterum quibus ultra
 non addam
 38,1 40 respondens autem Dominus Iob de
 turbine ait
 38,3; Ier 13,11 2 accinge sicut vir lumbos tuos inter-
 13,22; 42,4 rogabo te et indica mihi
 3 numquid irritum facies iudicium me-
 um et condemnabis me ut tu iusti-
 ficeris
 4 et si habes brachium sicut Deus et si
 voce simili tonas
 5 circumda tibi decorem et in sublime
 erigere et esto gloriosus et speciosis
 induere vestibus
 6,7; Is 2,12 6 disperge superbos furore tuo et re-
 spiciens omnem arrogantem hu-
 milia
 7 respice cunctos superbos et confunde
 eos et contere impios in loco suo
 8 absconde eos in pulvere simul et fa-
 cies eorum demerge in foveam
 9 et ego confitebor quod salvare te pos-
 sit dextera tua
 10 ecce Behemoth quem feci tecum fae-
 num quasi bos comedet
 11 fortitudo eius in lumbis eius et vir-
 tus illius in umbilicis ventris eius
 12 constringit caudam suam quasi ced-
 rum nervi testiculorum eius per-
 plexi sunt
 13 ossa eius velut fistulae aeris cartilago
 illius quasi laminae ferreae
 14 ipse principium est viarum Dei qui
 fecit eum adplicabit gladium eius
 15 huic montes herbas ferunt omnes
 bestiae agri ludent ibi
 16 sub umbra dormit in secreto calami
 et locis humentibus
 17 protegunt umbrae umbram eius cir-
 cumdabunt eum salices torrentis
 18 ecce absorbebit fluvium et non mira-
 bitur habet fiduciam quod influat
 Iordanis in os eius
 19 in oculis eius quasi hamo capiet eum
 et in sudibus perforabit nares eius
 20 an extrahere poteris Leviathan ha-
 mo et fune ligabis linguam eius
 21 numquid pones circulum in naribus
 eius et armilla perforabis maxillam
 eius
 22 numquid multiplicabit ad te preces
 aut loquetur tibi mollia
 23 numquid feriet tecum pactum et ac-
 cipies eum servum sempiternum
 24 numquid includes ei quasi avi aut li-
 gabis illum ancillis tuis
 25 concident eum amici dividunt illum
 negotiatores
 26 numquid implebis sagenas pelle eius
 et gurgustium piscium capite illius
 27 pone super eum manum tuam me-
 mento belli nec ultra addas loqui
 28 ecce spes eius frustrabitur eum et vi-
 dentibus cunctis praecipitabitur
 41 non quasi crudelis suscitabo eum
 quis enim resistere potest vultui meo
 2 quis ante dedit mihi ut reddam ei
 omnia quae sub caelo sunt mea sunt
 3 non parcam ei et verbis potentibus
 et ad deprecandum conpositis
 4 quis revelavit faciem indumenti eius
 et in medium oris eius quis intrabit
 5 portas vultus eius quis aperiet per
 gyrum dentium eius formido
 6 corpus illius quasi scuta fusilia et
 compactum squamis se prementibus

35,7; Rm 11,35

Dt 10,14

7 una uni coniungitur et ne spiracu-
 lum quidem incedit per eas
 8 una alteri adherebunt et tenentes se
 nequaquam separabuntur
 9 sternutatio eius splendor ignis et
 oculi eius ut palpebrae diluculi
 10 de ore eius lampades procedunt sicut
 taedae ignis accensae
 11 de naribus eius procedit fumus sicut
 ollae succensae atque ferventis
 12 halitus eius prunas ardere facit et
 flamma de ore eius egreditur
 13 in collo eius morabitur fortitudo et
 faciem eius praecedet egestas
 14 membra carniū eius coherentia sibi
 mittet contra eum fulmina et ad lo-
 cum alium non ferentur
 15 cor eius indurabitur quasi lapis et
 stringetur quasi malleatoris incus
 16 cum sublatus fuerit timebunt angeli
 et territi purgabuntur
 17 cum adprehenderit eum gladius sub-
 sistere non poterit neque hasta ne-
 que torax
 18 reputabit enim quasi paleas ferrum
 et quasi lignum putridum aes
 19 non fugabit eum vir sagittarius in
 stipulam versi sunt ei lapides fun-
 dae
 20 quasi stipulam aestimabit malleum
 et deridebit vibrantem hastam
 21 sub ipso erunt radii solis sternet sibi
 aurum quasi lutum
 22 fervere faciet quasi ollam profun-
 dum mare ponet quasi cum unguen-
 ta bulliunt
 23 post eum lucebit semita aestimabit
 abyssum quasi senescentem
 24 non est super terram potestas quae
 conparetur ei qui factus est ut nul-
 lum timeret
 25 omne sublime videt
 ipse est rex super universos filios su-
 perbiae
 42 respondens autem Iob Domino di-
 xit
 2 scio quia omnia potes et nulla te la-
 tet cogitatio
 3 quis est iste qui celat consilium abs-
 que scientia
 38,2
 4 ideo insipienter locutus sum et quae
 ultra modum excederent scientiam
 meam
 4 audi et ego loquar interrogabo et os-
 tende mihi
 13,22; 40,2
 5 auditu auris audivi te nunc autem
 oculus meus videt te
 II Sm 22,45;
 Ps 17,45; Abd 1
 6 idcirco ipse me reprehendo et ago
 Mt 11,21
 paenitentiam in favilla et cinere
 7 postquam autem locutus est Domi-
 nus verba haec ad Iob
 dixit ad Eliphaz Themaniten
 iratus est furor meus in te et in duos
 amicos tuos
 quoniam non estis locuti coram me
 rectum sicut servus meus Iob
 8 sumite igitur vobis septem tauros et
 septem arietes
 et ite ad servum meum Iob et of-
 ferte holocaustum pro vobis
 Lv 8,18; 9,3;
 Iob autem servus meus orabit pro
 vobis
 faciem eius suscipiam ut non vobis
 inputetur stultitia
 neque enim locuti estis ad me recta
 sicut servus meus Iob
 9 abierunt ergo Eliphaz Themanites et
 Baldad Suites et Sophar Naama-
 thites
 et fecerunt sicut locutus fuerat ad
 eos Dominus et suscepit Dominus
 faciem Iob

8 adherebit Dc; herebunt Σ. | 10 lampadas L | 13 praecedat CDKsc | 14 mittit LCK; mittat s; mitte A. | 15 quasi¹] tamquam c. | stringitur AKs | 18 reputavit LAKs | 19 fugavit AΣAKs; fatigavit L. | in stipula LC | ei] et A; om. C | 21 sternit ACCKsr; sternat L.; et sternit Σc | 22 facit LAΦsc | mare + et SΦc | ponit LK | ~ unguenta cum L | 23 lucebit] lugebit L; luebit Σ. | 25 omnes sublime AAK | uniuersos] omnes LCΦ || 42,4 interrogabo ÷ te CADSc | ostende] responde Kc | 8 igitur] ergo DKc | offeret LA; offerat C; offert s | 9 ad eos] eis D.; om. LK | ~ dominus ad eos Σc |

LA 34 ponam om. A | 35 non²] nihil AΣDΦ; nihil non S. || 40,1 ait] dixit ACDS c | 3 facis
 CΣADKsΦs AΣ. | condemnaris me K.; condemnaris L. | 5 erige LCK | 6 in furore c | 11 in um-
 ct bilicis Asr Phil., cf. M] in umbilico cet. | eius³] illius LΣ. | 12 stringit Cc; stringet A. |
 14 ~ est principium c | adplicavit LCΣKsr; amplificavit A | 16 et] et in Σc; in CSs |
 18 et habet AKc; habet enim Σ | 19 in² om. L | 20 poterit LC. | 21 ponis LK. | et]
 aut Cc | 22 loquitur LAKs | 24 includis As | illum] eum LDKc | 25 illum] eum
 LKsS || 41,1 poterit L | ~ potest resistere AK | 4 reuelavit LKΦs] reuelabit cet. |
 intravit LCKs | 5 aperiet + et LAs | 6 illius] eius L | et om. Cc |

¹⁰Dominus quoque conversus est ad
paenitentiam Iob cum oraret ille
pro amicis suis

Dt 21,17;
Is 40,21; 61,7;
Za 9,12

et addidit Dominus omnia quaecum-
que fuerant Iob duplicia

¹¹venerunt autem ad eum omnes frat-
res sui et universae sorores suae et
cuncti qui noverant eum prius
et comederunt cum eo panem in do-
mo eius

et moverunt super eum caput et con-
solati sunt eum super omni malo
quod intulerat Dominus super eum
et dederunt ei unusquisque ovem
unam et inaurem auream unam

¹²Dominus autem benedixit novissi-
mis Iob magis quam principio eius
et facta sunt ei quattuordecim milia
ovium et sex milia camelorum et

mille iuga boum et mille asinae

¹³et fuerunt ei septem filii et filiae tres

¹⁴et vocavit nomen unius Diem et no-
men secundae Cassia et nomen ter-
tiae Cornu stibii

¹⁵non sunt autem inventae mulieres
speciosae sicut filiae Iob in univer-
sa terra

deditque eis pater suus hereditatem
inter fratres earum

¹⁶vixit autem Iob post haec centum
quadraginta annis

et vidit filios suos et filios filiorum
suorum usque ad quartam genera-
tionem

Ps 127,6;
Tb 9,11;

et mortuus est senex et plenus die-
rum

Gn 25,8;

EXPLICIT LIBER IOB

LA 10 ~ duplicia iob L | 11 super omne malo quod L; super omne malum quod Cs; super
CΣADKSΦs omnia mala quae K | 12 in nouissimis L. | in principio s.; principia L; principium Φ |
cr 13 ~ tres filiae CΣDc | 14 cassiam CAKS c | 16 annis + et omnes anni uitae eius fu-
erunt ducenti quadraginta octo (+ anni C) AC | dierum + amen A ||

INCIPIIT PRAEFATIO EUSEBII HIERONYMI IN LIBRO PSALMORUM

Psalterium Romae dudum positus emendaram et iuxta Septuaginta interpretes,
licet cursim, magna illud ex parte correxeram. Quod quia rursum videtis, o
Paula et Eustochium, scriptorum vitio depravatum plusque antiquum errorem
quam novam emendationem valere, cogitis ut veluti quodam novali scissum
iam arvum exerceam et obliquis sulcis renascentes spinas eradicem, aequum esse di-
6 centes, ut quod crebro male pullulat, crebrius succidatur. Unde consueta praefatione
commoneo tam vos quibus forte labor iste desudat, quam eos qui exemplaria istius-
9 modi habere voluerint, ut quae diligenter emendavi, cum cura et diligentia transcri-
bantur. Notet sibi unusquisque vel iacentem lineam vel signa radiantia, id est vel obe-
12 los vel asteriscos, et ubicumque virgulam viderit praecedentem, ab ea usque ad duo
puncta quae impressimus sciat in Septuaginta translatoribus plus haberi; ubi autem
12 stellae similitudinem perspexerit, de hebraeis voluminibus additum noverit, aequae us-
que ad duo puncta, iuxta Theodotionis dumtaxat editionem qui simplicitate sermonis
a Septuaginta interpretibus non discordat. Haec ego et vobis et studioso cuique fe-
15 cisse me sciens, non ambigo multos fore qui vel invidia vel supercilio «malint contem-
nere videri praeclara quam discere», et e turbulento magis rivo quam de purissimo
fonte potare. EXPLICIT PRAEFATIO

locus incertus

Praefatio. Citantur RF et WKΦ ac c(edd. 1593 et 1598)r. Tit. eiusdem in psalterium quod RF
secundum septuaginta editionem correxit praefatio c | 2 illud] tamen c. | 4 ualere + me WKΦ
c | 9 ~ radiantia signa c. | uel³ om. c. | 10 ~ uiderit uirgulam WKΦ c | 12 ~ perspe-
xerit stellae similitudinem c. | 14 ego] ergo WKΦ c | et¹ om. WKΦ | 15 me om. R |
malent Φ; mallent RW | 16 e] de F c; om. WKΦ ||

RF
WKΦ
cr